Инв 1-1
Контрольный экземпляр
№1-77(75) нет №10,39
205

КЕРДА ШУ ИРАЗЕ ХИЛДА ШУН!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз • ШОАТТА, 1 январь, 1977 шу. • 1 (5668). • Мах 2 кеп.

«Правда» газета редакце

70 ну дизарца дувзаденна са цІеРагІа КПСС Центральн Комитете, «Правда», кхиа газетий, журналий редакцешка, телевиденеи радиои партийнии советски органашкара, общественни организацешкара, республикашкара, краяшкара, областашкара, къахьегача коллективашкара, вежарашца долча социалистически мехкий, коммунистически болхлоИа партей кулгалхошкара. Советски Союзен кхыча пачахьалхеийн паччахьалхеен девтедашкарен къаьст-къаьстача гражданашкарен духха моаршалаш кхахьийтал со дьакъала веш, могаш маврша хІлар, сона дикадар хІлар ловш. Халахете а, хІара письмона, телеграммана, поступнена жоп дала вІашІеьхьалаш.

«Правда» оагІонаш тІара дег тІара баркал ала безам ба са цу деношка доттагІлеи дешаш сога из мел дьаранта.

Са дог тохадолийташ да со дьакъала веш, оалаш ма-хиллара, белаж белажах а теха хьалаца тІема 4 шера ниКъ бе биІаьча е партийна, советски, боахама строительства фронташка къахьега дийзача сона сайна боьзаьча а са боьзаьча а новкъостаца дахкийта моаршалаш.

Сона чоагІа деза да заводий, гІишлоШечеи транспортнии организацей, совхозийн колхозийн, учрежденейн дешара заведенейн къахьегамхой коллективашкара, тІема доакъошкара дьаьжа письмош. Царцара ло тохадолийташ, айдеш, из луш, са сощаьн болх бе безам болийташ дола керттерадар — парте хьоьш бола иНкъ бизза къоабалбаРа чоагІа хьаллаДарн, коммунизм хьалъеча укх хан-юкъа ерригача парте, дерригача калкъ3 балха программ ойола цуг XXV съезда решенеш къоабальар.

Къахьегача наха иштта хьаллаПаро дукКъачунна дехьарийла ву. Цо дехьарийла ву толамий мах кхы а нийсагІа бе, вай де дезар Іаламатте дукха хІар кхы а дикагІа бІаргаго, миллионаш болча къахьегамхой качтагІа дола хьашташ эшарашн вай планашкеи чакхдоахача пІулаелкъашкеи кхы а чоагІаргІа герзаме кхи.

Дег тІара баркал оал аз вежарашца долча социализма мехкийцарца белоитача доттагІашца, пАртеН тайп-тайпарца интернатцкарча новкъостадтагІа коммунисташа, империалистически Іазапан агрессией дуьхьала, пергІатон, шозий лоІамагІа хилара, прогресса, дунен тІа чоагІа машар хилийтара тІехьа кхоьсам лоаттабеш мел баРаИта. Вай партеи Советски паччахьалкхеен дунен хьалкъашта юкъе беш бола болх къоабалбеш а хьаллаПаш а хьалаПаш а цар даккхийтача моаршалийн се цар дакъъала нарен.

Дега тоаьх худа сай декхар дорхІ аз 70 шу даларца се дьакъала вьаьча кхыча паччахьалхеий кулгалхошта, доаЗл декъарча политическа деТелашта цІеНо ger тІара баркал алар. Цунна дийза бакъъхьа хургда аьнна хет сона цІаьккхаьа а белгалдиъ: машаре цхьана дахара ларда тІа дунен хьалкъашта юкъера машар оттабара бола хоаллун, конструктивни лоарХІам массане а бакъбаь тІаийца йола Советски Союз ДІахо йолача йолача хаза а кхокам кІаьлбаРа процесс боКъонца университийнн боКъонца юхасоцадуургІонашца хилийтара пийбгара мел доаГІар де уйла йолаш хилар.

Советски коммунистана кхы йоккхагІа дегаГІоЗле ян пий кхьеьгаш ший новкъостийн мехкахойн къахьегамах дІа а кхеташ, Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце байракхя тІа хиннн идеиш де лерхІараш вахаРо чаккхдаХа новкъостал деш болга кхетаДеш хилараЗ. Цуьхьца, сонна Турпала Шоллагіа Доппо Седькъа беннача, КПСС ЦК, СССР Лаьхьехьарча Совета Президиумма, Советски правительства сога дийтана моаршца кепатехача дицлурдоацача дийнаХь санна, — цІаьккхаз а цІаьккхаз а белгалде безам баса: са дерригА вахар дІаХаДардоаш партеца пуУаденна да, массадола тІама баьхьан цунна дехьарийла ва со, цунна дІа а тийнаЗ из дІа а тергІе аз сай ерриГа знаНет, сай опыт, сай иНз — дерригА а тІама юхе ца дуТаш. ТІаьХа цо, сона хетанох, боКъо ду сона са адресагІа юбилейн дийла мел аьнНар бІаРччача партеГа дьнилга ларХІа Ленина хьаьнна партеГа, Ленина кьаькъагІа бІуБенна боДача, Ленина хьийтача тайпара коммунистически общество хьалъеРа керте латтача партеГа аьнНилга ларХІа.

Л. БРЕЖНЕВ.

СОВЕТСКИ ХАЛКЪА КЕРДА ШУ ДАЬКЪАЛДУВЦАР

Деза новкъостий, доттагІий!

Керда 1977 шу вай Дьахен лаьтта кхьчад. Укх торжественни минуташка вай дагалувц воаш мел дьар, вай хІаранс дега чудижари деза мел дари.

1976 шу Дьахен летописа юкъеГІоргда парте XXV съезд хиннна шу санна — советски общество дегІаІоагІачара историческии мул, дунен халкъашта юкъера Іалаьмате боккха лоарХІам бола событи санна. Съезде новкъостса Леонид Ильич Брежнева яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тІа, съезда решенешка чулаьлад ленински парте коллективни хьаькъалл лолами, вай халкъа уйлаш де лерхІараш.

Миллионий докхка политически хьинар, тІагІертта хьега кхьа, бІалха эффективности дикалл айяра тІехьа шерра яьржа социалистически яхь— съездо хьалхашка оттадь декхараш кхоачаньде лоІам болаш соВетски нах хиларах эгІара чІоагІагІа тешаВеш бола тешам.

Алхха 1976 шера планаш тІехкхоачашьяра чотах мехкара кхы тІа а кхььчар миллиардий сомий маьха промышленни продукци. Болх бе йолаялийтай керда фабрикаш, заводаш, электростанцеш, дехкад керда наькъаьш, мехкдьатта-газови проводаш, шахташ кІора разрезаши. Дьахе доккхал деш я болхлошта, инженерашта, техникашта, Іилмахошта карагІдьаннарех, уж чІоагІа лоарХІаши цар сий деши я!

ГІаддигар вай юрта боахаме баькхача башха-дикача толамо. Колхозхошеи совхозий болхлошеи гулдир мехка историе чухь цІаккха а ца гулдьаьча тайпара дуХха ялат, боамби, кхьйола юртбоахама продукташ хьалкхеечеи кийчьечеи дикка толамаш дьахар. Сий а хоастам а хилба ялат бахьан тІагІертта доаттабаьча кьовсаме котбальнирий, кхашкеи фермашкеи кулгаш вІашка ца дохкаш кхаьхьегарий!

ЛеррагІа кхоачашъеш я XXV съездо оттаяь кхаьхьегамхой материйльнии культурнии хьал-торо айяра программа. ДоккхагІа хулаш да цар балха алапи, алсамъюьл потреблене общественни фондаш. Миллионаш йолча кердача баха хайшарий квартирашка лампаш сегай. Хьалъяьй дуккха бІаьш школаш, больницаш, берий бешамаш, яслеш, библиотекаш, клубаш. ДегІаУх унахцІено лораеллеи просвещенни, Іилмеи культурен.

Вайна карагІ мел дьаьнар — болхлой классо, колхозни ахархоша, советски интеллигенце, барттайнача цхьан дезале кхотаДеннача Советски Союза дерригача халкъаша беркат доалаш хьийгача кьих хьахинар. Сийлеи хоастаМи хилба шоана, деза мехкахой, вай Дьахен ираза дуХха оаш шоаш ца кходеш кхаьхьегарах!

Новкъостий! ДІадодаш латта шу Советски мехка, социалистически содружества мехкий экономически низ дІахо айлуш, уж кхотадалари дунен халкъашта юкъера цар сийи чІоагІлуш хиннна шу дар. Дунен коммунистически болхлойн боламо керда толамаш дьаха, кьамий кортамукъаьле яьккхача кьонача паччахьалкхенаша доарХІаме котаЛонаш яьха шу дар из. Машар, демократи, социализм бахьан долаш хьинаре кьовсам лоаттабаь шу дар из. Советски Союзо, вежарашца долча социализма мехкаша, планетерча дерригача машар безача низаша хьийгача кьиво йиш хилийтар, агрессивни гІозарша дуХьалс яшшехьа а, лаьттан тІара машар тешшамеи чІоагІеи хилийта.

Коммунистически парте, Советски паччахьалкхено лерраГІеи тІагІертта чаккХоаь машареи дунен халкъашта юкъе цхьана гІулаккаш лелаДарси дуХьа, халкъий кортамукъалеи парГІатон бахьан долаш дІахо кьовсам лоаттабара КПСС XXV съездо тІаийца Программа. Кхоккам кІаьдбара гІулаДе дІахо кІоаргдара, массане а юкъара машар чІоагІбара, вай деношка сагоТагІа дола декхараш кхоачашдара — Іодаеш латта герз соцадара тІаерзаяь лоарХІаме инициативаш кхайкаяьй Советски Союзо, социализма мекКаша.

Керда шу шоаш дІадоладеш, советски наха дІайха моаршал дохьийт вежарашца долча социализма мехкий халкъашкА, капиталистически паччахьалкхенй болхлошкА, ахархошкА, къахьегаЧа ИнтеллигенцеГа, Азе, Африка, Латински Америка дегІаУтача мехкий халкъашка — империализмана, расизмана, реакцена, агрессена дуХьала мел латтарашка, адамий машара, социальни прогрессана тІехьарча берригача кьовсамхошка.

Деза новкъостий!

ХьагІадоагІача 1977 шера вай а доазол дехьарча вай доттагІаша а белгалдоаккхаргда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизар. Советски халкъ цу докхкача цІейга дола Коммунистически партенен цун ленински Центральни Комитетан гонахьа айхха кхотаденна а долаш. Мехка вІаштІехьдьаькхкхад советски строя, социалистически вахара хьасапа бокъонца дола демократически маІан тІа-гІа диззагІа хьаделлаш дола творчески кхоллаМаш ду хьал. Къахьегамхоша массава раьза волашн йиззаи кьоабал а ю, хьал а лоаЦ КПСС ленински чурен арахьарен политика, цун Центральни Комитето, новкъост Л. И. Брежнев керте латтача Политбюрос чакхдоаха гІулакхаш. Партии халкъьн йохарйоаца цхьоаГІо йолаш хиларах латт доаРзагІа ца доалаш дІахьалхашкахьа, коммунизмага долхача вай керда толамаш доахаргхиларах бола тешам.

Деза новкъостий, доттагІий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лаьхьехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дег тІара дьакъала ду шун хьаГІадоагІа Керда шу!

Дег тІара дьакъала бу оаха болхлойн колхозхойн, советски интеллигенци, революце, тІемий, къахьегама ветеранаш!

Дьакъала бу оаха вай башхадика кхаьнах, сийлахьа советски кагирхой, вай майра тІемахой!

ДІайха моаршал дохьийт оаха укх минуташка домнаштеи мартенаштеи хьалхашка, электростанцей пульташта хьалхашка, кхыча производствашка къахьегаш боахарашка, вай дукха безача ДайМехка доазонаш лорадеш латтарашка!

Кердача шера ираз долаш хилба берригА советски нах!

ЧІоагІа унахцІена долаш, къахьегача, дешача, творчесте толамаш доахаш шо массава а дахар лов тхона, деза новкъостий!

Керда шу дьакъала хилда шун, керда ираз кхоачалда шуга!

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ — СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ — СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

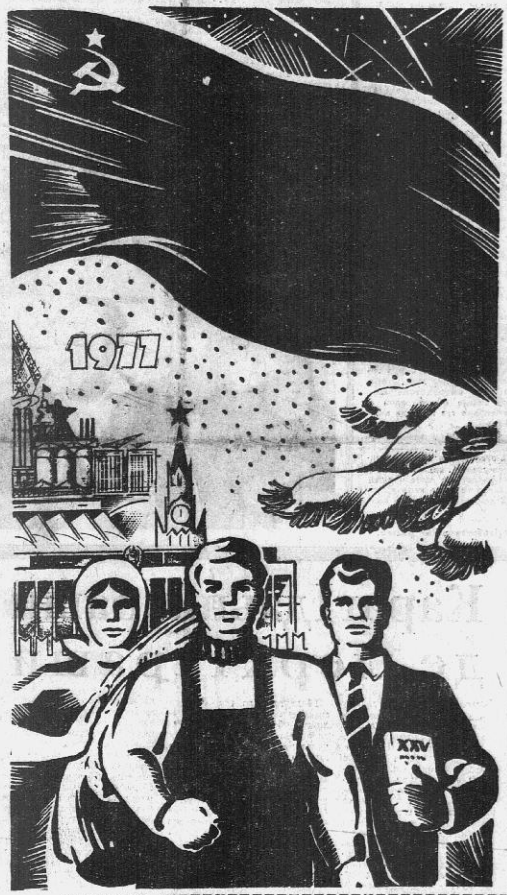

Салман ОЗИЕВ

ДОЛОРГДА ВАЙ МЕРЗА ШУ

Сийлен байракх
лакха кхоабар,
Халкъий вахар гІоза дер.
Шерар-шерера толам боахар
Я вай Дьахе — СССР.
ХІара дода
шу ма хил вай
Толамех ше хьалдаьл.
Керда доагІар
доладу вай
Сийлахь Дьахен ираз.
ТІема ала юхатохаш,
Машар, ираз кхайкадеш,
Пийсхо, вошша
хьалхадоахаьн,
Хьеж вай халкъашта фу эш.
СиГал, лаьтта, форда бухе
Вай ца кхоачаш могтиг яц.
Вай йукъоЖоаш
цьаькхха урхе
Укх дунен тІа сона хан.
Юстердоахаш
хилаш доаьхьаш,
Тоабеш массе тайпа болх,
Парте хьехаш
болча новкъа
Вай хьинарш ІІаьхьа болх.
Дьакъал хилба
доГІоздьаьнна,
Вай ца новкъа боаьхьа гІа!
Дьакъал хийла парте сона
Сийрда кхоаче, гІоза ха!
Доахарддоча толамашца
Дьакъал хилда керда шу!
Ваш сийдеча
баьччан цІерца
Долоредa вай мерза шу!

СовгІаташ — Даьхенна!

КПСС XXV съезде, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеш кхоачаш а еш, КПСС ЦК Генеральн секретара новкъста Л. И. Брежнева кьамаЛаьарча положенешца хьалкхе а лелаеш Грозненски районе промышленноста предприятей кхаьхьегамхоша хиннере дакъьа пальцер иттлагІча пятилетка хьалхарча шера планашн социалистически дехкарашн хиннал хьалха кхоачашдара тІехьа яьрЖача социалистически яхьа юкъе. «ХІара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагІа лаьттача яьжьл донкка берюкт дийлар — районе промышленноста предприятеша толаме кхоачашйир иттлагІча пятилетка хьалхарча шера программен тІаийца хиннна дехкарашн.

Ханая хьалха кхоачашъьйй продукци маьхаЛьяккхара шера план. Планал соагІа дІаяхийтай 1,5 млн. сома маьха продукци.

Докхкий толамаш дьхьад Ермоловски ДОКа коллективо. Цо шера программа 10 декабре кхоачашъьйй. Дика болх баьб Ермоловскин Артемовскин элеваторий коллективаша. ДикА доккхий хІамаш карагІдьаннад районе мехкдьаттахошта, Горячеводски УБР коллективо бурув тохара шера план 8 декабре кхоачашъьйй.

Задани ТІехкхоачашъьйй «Старогрозненфть» НГДУ № 4 йолча районин инженерно-технологически служба мехкдьатта доаккхараша.

«Грозненфть» объединенин «Красный молот» заводе болх-поша а гІулаккхерча наха а дІадоладаь патриотически гІулаях хьал а лаьца Сийлахь-боккхача Октября 60 шу дизар кердача толамашца дезде дега а Грозненски района промышленноста машиннашца. Цар перхІ 1977 шера а иттлагІча пятилетка а заденешн социалистически декхарашн хиннал хьалха кхоачашде.

* * *

Ханая цхьа кІира хьалхагІа кхоачашъьйй мехкдьатта дакъера паччахьалкхен план «Октябрьнефть» НГДУ коллективо. Задани соагІа даьккхад 25 эзар тонн пІаьржа дошуьв».

* * *

«ХІара балха денна — дика Знаи!» яхача девизагІа болх беш хиннача «Горсинефть» мехкдьаттен гази яккхара упраЛене кхаьхьегамхоша 3 процент тІехкхоачашъьйй кхаьхьегамхоша оасарле лакъьара план. Цо торо хилийтай пятилетка хьалхарча шера план хиннал хьалха кхоачашъьйй планал соагІа мехка 4600 тонн мехкдьатта далеи.

* * *

Производства эффективность лаьхьте, къахьегама дикаЛ тоаьх, пятилетка хьалхарча шера заданеш хиннал хьалха кхоачашъе — иштта дар Грозненски шурий комбината коллективо тІаийца хиннна социалистически декхарашн. Уж толамаца кхоачашдадь: 17 декабре кхоачашъьйй шера план, планал соагІа даьккхад ыхьхяй 350 эзар сома продукци.

* * *

Толамца кхоачашъьйй шера планн тІаийца социалистически декхарашн Нохч-ГІалгІай АССР-а жилищно-коммунальни боахама предприятеша. Бахача наха гІулаях дьхьад пАрлІа хиннарчу соагІа 120 эзар сома боарам болаш.

* * *

Пятилетка хьалхарча шера план хиннал хьалха кхоачашъ ЯьччІ тІехьагІа дукхха продукци эрахийца» назрановски Г. Ахриева цІеоагІча «Электроинструмент» яхача завода коллективо. Докхкий толамаш дьхьад нн. Гадаборшевн Цуроки керте латтача цехий коллективаша.

* * *

Дика хьохкамаш долаш кердача шера наькъаььхкар Нохч-ГІалгІай маьхаЛпродуктай производственни управлене повдприятей коллективаш. Шера планал соагІа эрахийца цаІ эхи миллион сома маьха продукци. ЛаьхьтІа кинчаьчи дукхха-ГІа 3 эзар тонн комбикормаш дІаяхьийтай уж эшарашта.

* * *

15 декабре денз пятилетка шоллагІча шера «тотаг болх беш «Грозненфтеремсервис» трестан тоеста коллективо. Цу хана заданегІа доагІачуя соагІа 800 эзар сома гІишлоИмонтажни балхаш даьд цо.

* * *

Шера план ханая хьалха кхоачашъярах рапорташ деннад иштта «Чечнгражданстрой» трестон Грозненски хьаьГІарагІа конЬычни комбинатан.

* * *

КПСС XXV съезде сийна тІаийца социалистически декхараш ханая хьалха кхоачашдара йоаржаььла Ерригсоюзни социалистически яхьа ю ньиеш кхььгаГІаш хиннача Нохч-ГІалгІай книготоога коллективо ханая хьалха, 25 декабре кхоачашъьйй иттлагІча пятилетка хьалхарча шера товарооборота план. Бахача наьаГІа дехкад 3158 эзар сома маьха литературен кхьалоле товааш.

Къьсста наьаГІа болх баьб «1976 шера социалистически яхьа хьалхалаттарх яхь эчиоЛкеш еннача Н. А. Ярескиос М. И. Собянкос, Т. А. Комендантс, В. Д. Бабскоьвс кулгалдеча торговэн предприятей коллективаш.

СССР: статистикера шера итогаш

* 1976 шера цхьаЛтта миллион болча советски нахага керда квартираш хьахьаЛ.

* ДІадахача шера мехка салоІача ЦІеношка, санаторешка, кхыча здравницашка хиннаб 50 миллионал тІех нах. Из 1970 шера хинначарел 2-эзарел тІех худ, хІаьта 130 миллион болча гражданаша туристически походаш экскурсеш еш хиннаб.

* Шера хьайийлаЛ керда 4 вуз, 23 юкъера специальни дешара заведеин. Челябински Нуьхсет вІашагІеьхкай паччахьалхен университетан, Запорожье — индустриальни институт, Алма-Ате — машиностроительн транспорта инженерий институт.

* ХІаиз мехка болх беш я 859 вуз, 4310 техникумн училищеш, цига дешаш ба 9,6 миллион студенташ дешархойн.

* Йиъ миллионал тІех болча юкъарча льаьхьІа йолча дешара заведеей студенташен дешархошен иттлагІча пятилетка хьалхарча шера дІайийлаЛ стипендия. Цу стипендешца паччахьалхенс хІара шера дІадохийт 1.6 миллиарда сомаЛ соагІа эхча.

* Вай мехка 360 эзар тайп-тайпара библиотека я. ХІаиз цигара мах боаЦаш пайда эцаш ва 200 миллионал соагІа car.

* 1977 шу хьаГІаотташ Аэрофлото дІаяигаз бІаь чкІиллоагІа пассажир. Цхьан шера иззал пассажирш дунен цхьаккха авиакомпане дІа-хьа бигабац.

(ТАСС).

ПЯТИЛЕТКА ШОЛЛАГЧА ШЕРА—

Беркате долаш чаккдаьннад

Чаккдьннад иттлагІча пятилетка хьалхара шу. Берригача советски наха санна деГалаттар керттерча дакъе кхоачашкулаш, беркате долаш чаккдьннад из тха бурудеттаРашта.

ЭГгара хьалха Даьхенна пайдаенча балхах. Дика кьаьхьга вІаштІехьдьннад тха коллектива КПСС XXV сьездо бурудеттаРашта хьалхашца оттаьвсна декъаш кхоачашдеш. Оттаьвча ханал кхо бутт хьалха бурув теха яьккхий меха тІерча тІоанашца мехьдаттга декъхера йоІа скважина 109 процент кхоачашЛЬ бурув тохара план. Социалистически декъаРхьа лаьрхІа 85 процент хиннча 87 процентгара діаьхоачаьЛЬ пайдаенча балха хв. 44 эзар сом лохбаьЛ бурув тохача балхашца дІебода мах.

Тха бригада ерригача коллективо бартцьоаГо йоІаш хьаннаРе кьаьхьгар, бригаде болх бераш кІоарга бурув тохара говзал дика кравердаьхь хилар бІаьхьан долаш вІаштІехьдьаьнад ишта дийна толамаш даха.

Царех кьаьстта доккха даькъ доал М. Ж. Дзейтова кулгалдева бригадерча партгруппа, А. И. Петрикеев кертера латтаРча профгруппа. УБР пертоммна буркомен новкъостаца Іальмате дукха болх чаккбаьккхаб цар КПСС XXV сьезда соцемаш, уш толамца кхоачашдаРча коллективе хьалхашца оттаьвсна бригадерча хІара болхлочоа дІадоэвийташ, уш толамца кхоачашдаРча бурув деттаРашта юкъе шерра социалистически яьхь йоаРжаеш, цу яьхь лаРтІа кулгалдеш.

МагІалбикерча бурувдеттаРашта юкъе хьалхарчарца кьоабалбаь хьаллаьцер тха бригада коллективо «ХІара балха денна — дикала Знак» аьнна йоІа Гроэнерча химикий болам». Сменашта юкъерча яьхь итогаш ю хІара дийнахь, болхлоштА шоай хьокъамаш дІа а довзийташ. ХІаьта бетта баьча балха котбьаннаРа белгалбоаь материально а морально а.

Ишта социалистически яьхь вІаштІехьлхьхарх доккхха беркат дьаьннад. Бурильщикаш Р. Х. ИбрагимоваГ; В. И. Гуталова, М. О. Энгиноева, В. А. Абозина кулгалдева бригадерча йиьз а смена толамца кхоачашдаЛЬ ухх шерара декхарш.

ХІаьта хьаьстта белгалъяьккха лов сона Р. Х. ИбрагимоВа керте латтаРча смена коллектив. ХІара бетта социалистически яьхь хьаьлле лелеаш, массарел дикагІа хьокъамаш доаьхш хьаьоаГиз из. ЙоаГІа а йоаГІаш лелаР цо «МагІалбикерча бурувдеттаРча баьхий управлено дикагІйолча смена» аьнна йоІа сийлен цІи. Шо-шоай белхашта управлене дикагІбарш лаьрхІа бе бурувдеттаРий гІончаш бригада «Гиргруппо» М. Ж. Дзейтов, А. М. Алиев, слесарь А. И.Петрикеев. Дукхха дувца йиш я церех хІарана дика гІулакхех.

Ишта социалистически яьхь дика хьокхамаш доаьхш, тІедилла гІулакх дизза чаккдьаьккхаш хьаьоаГІа бурувдеттаРчу гІонча Т. О. Картова, электромонтер М. Х. Боков, оператор-коллектор йоІа А. В. Путяченко, кхьбарш.

Ишта чаккдьаьккхад бригада коллективо пятилетка хьалхара шу. Хьалхашка лаьтта декхарш дизза кхоачашца вІаштІехьдалар йоккхха дегаГІоз я тха, меХьдаьтта лехарех, хІаранена. Цо деГаш уроаттаду вай мехка коммунизм хьалхара парте белгалдаьлка керда довзонаш карадерзадеш яьш а хьинарегІа хьаьжча. ХІара аьнна бурувдеттаРаша, берригача советски кьаьхьгаш-хоша а санна, дика хилитбоаь хьаьстдоаьхаш планаш толамца кхоачашйина, хІара сага вахарх аьЛл товнуте, парте пленаш советски наьха вахар тоедара, культура лаьхьара тІаьрзаеш йолга.

Из а дика БІаргагу тха меХьдаьтта лехарий вахарга хьаьжна. Уш тІехьарча пехьлх шера белгалга товлуш эргадьаьннад из. ХІанз бурув деттаРаш бах .газ, хий, кхы мел эшар долча дикача фусамашца, хІаранс цІагІа зана из аьнна я телевизорриш, радиопремминаш, холодильникаш, кхьйола вахара эша, вахар хоздеш, аттагІе деш йоІа хІамаш, Советски кьаьхьгар парте белгалдьаьх декъарш толамца кхоачашдаьнна беркат да из. Из беркат хІара шера алсамдаРгхиларех дегеш тийше да тхо. Цу хьаьхьеха тхоай оагІорехьара берригга низн эьннарг дІаГІоу йолча а йийна а да.

Кьаьстта чІоагІа дегаш гІоздаьнна тІеиЛЬцер тха бурув деттаРаша дукха хе новкъ хиннача КПСС ЦК Пленума, СССР Лакхе-хьарче Совета сессе соцемаш, Пленуме КПСС ЦК Политбюро Генеральн секретара Л. И. Брежнева дь-къмаьл. Цу исторический документашТІа хьаьгІа белгалдьаьд коммунизмо материально-технически база дІаХо чІоагІьарга, деГІаенарга социализме хьалашка советски наьха вахар тоадара, культура лаьхьара, дунен хьалхьаьта юкъера машер чІоагІбаРа наьхьаш. Оаха деГ тІара хьоабалъаьш хьаьлЛоец вай партен советски паччахьалкхенон чакййоаха чура а арахьара а ленински политика. ХІанз аьлча из я дерригача кьаьхьгара адамашта чІезе, сийрда, кортмунъа вахар кхоллаш.

КПСС ЦК октябрьски 1976 ш. Пленума соцемашта жоп луш, пятилетка шоплагІйе шера декъеран белгалдьаьд МагІалбикерча бурувдеттаРаша. Кьы а чоаьнна йоІа де кердача шера лаьттан кІоарга-ленаьшкарга мехьдаьтта лохаш чакдедеа деза балкаш.

Цу хьаьхьеха белгалдьаьхьача кхоачашца ба аллха цаІ. Вай республике мехтен Берригача мехка а эгІгара хьаьлхе кердаьш шера бурув тоха доладу МагІалбике тухе кІалхарча Юра тІоанашкара мехьдаьтта лохаш.

Из керда а чоаьлхенна а гІулакх тІаьдилла тха бригада коллективе. Из йоккха сийлен лоарХІ тха бурувдеттаРаша. Цунга хьежке лаьхха бе коллективе, хІара бурувдеттаЧун белхтоХкан а. Уьх шера а хьалхарча квартале хьаьлъь яккха езаш я 7000 метр кІоагІрча скважина бурув тохара йоІа вышка. ХІанз цунна эша эгІгара кердаГІйола, низ бола оборудованн хьаьтІаьхьаьш лаьт. Из керда оборудованн а эгІгара хьалха МагІалбике тха бригада коллективо тохкарГйолаш я.

Тахан кердача шера ЦІей дездеча дийнахьа республикерча берригача, мехьдаьтта-тахошка мовршаш я луш сона лоа, тха бригадерча интернациональн коллектив кердача шера цийна хьалхашка латта чоалхенен сийлахьен декхар толамца кхоачашдаРча хьинар кхо ца деш кьаьхьга кийча йолга дІаХийта.

І. ГАЛАЕВ,
МагІалбикерча УБР мастер.

ХИМИКИЙ ДОШ ЧІОАГІА ХИННАД

«ХІара балха денна — дикала Знак» яха инициатива дІойолаьна СССР 50 шу дизарг «Берегіна Гроэненски химически завод» оьхкенна цехий, ерригача предприяте химикашца чІоагІа дог гІоздаьнна дезду тахан керда шу. Цхьа боккха доаьшш дан из. Шоаш денна доаь дизза кхоачашдаьд цар. Укказа арахеца яьх продукции паччахьалкхен дикала Знак йолаш кийчеш я.

Ишта кхаьхьегача завода цехашта юкъе яьржача социалистически яьхь дІадахача шера хьаьдаьнна хьалха латташ хилар пхиттІаГІечий яьхьаьтІаГІечий цехий химикан. Тхо цига найденнина хана шера планаш тІаьлйа социалистически декъараш хаьнл хьалха кхоачашдарах чІоагІа дог гІоздаьнна белаш, шоайла кхаьш доаьхш бар уж. Хаьна цаьа кІІара хьалха кхоачашЛЬеЛ цар шера план. Цу цехерча сменашта юкъе эгІгара дикагІа йоарХІаш йолаш. Пинков Миша, Никитаевич кулгалдеу смена яр кхаьхьегача оаьхте лаьттар.

— МалагІа торонашца кхоачашш оаьшшта кьаьхьегача толамаш дІахара? — хетт оаха.

— Керттера бахьан дар тхоай кхаьхьегаи оаха кхетамца вІаштІехьаьккхар, «ХІара балха денна — дикала Знак» яха яхь дІойолаьрарш тхоаш хилдарах тарра хІаранс шийна тІеаЛЛа бехкткхаьн кхета а бе хьинар кхо ца деш кьаьхьгар, —ольар смена начальника Михаил Никитовича.

КарагІдьиннараш дика да, цхьаьккхаьда дІаХо хьалхашка латта декъарш а биьктрокомплексе да, аьнна тха кьаьмаьла юкъеверга цеха партбюро секретарь Мазуренко Владимир Александрович. Сийлаьтдоккхача Октябрьски революцие 60 шу дузана дезача денна кхы а дикагІа толамаш доаьхш наькьдаьна лерхІ оаха, — йоаь цо.

-Цехерча химикех цхьаькка а ваш шийна тІеаЛЛа бехкткхаьн боккха хилар кхета ца деш. Царна юкъе а шиЙ декъараш цІена кхоачашдеш, технологиечески режим даим нийна лелаеш, социалистически яьхь хьалхалатташ хиларца белгалдаьнна ва аппаратчик Конарев Александр Васильевич.

Яьхь баьнна болхкошта юкъе хаДдаьна хьалхалатташ хьаьоаГІачарех цаІ ва слесарь Волков Владимир Михайлович. Ше хьожаш йола оборудованн даим дикана хиала тІе хулийт, цудухьа цун бехкагІа балха тІе хьовзам хинна моттиг нийсеннаеш. Юкъера лаьрХІача хІара смена Никитонца.

СУРТАШ ТІА: (лохехьа аьрбехьара аьттехьа) «ХІара балха денна — дикала Знак» яха девизаГІа хьаьхьегача сменаг. даьхача толамий итогаш еш ва профсоюз цехоаьна председатель В. Колпаков, смена начальник М. Пичков, партбюро секретарь В. Мазуренко; (лаккехьа аьттехьа) технологиечески режим даьс. Хоаьсе ва аппаратчик А. Конарев, (хьоаьлаГІчун тІа) оборудованега хьожаш, тоха дезача кулг тохаш ва слесарь В. Волков.

И. ПЛИЕВА сурташ.

Вошала законагІа

ТХО ЦХЬАЬ ДИСАНЗАР

Хьаьхха Іалемо дузьалъуттаво халонаш эшее ца могаш біаьь шеренашка чІоагІа Іаьаьл лоаш ъьаьбьхкаб нах. Тахан цу тайпара хІамаш тІаккъаьчча ца бохаш из хатар дІадоаьхх вай мехка ва даьхче хаьлъьаьш, шоаш барт-цьъоаГо йолаш, эшаш моттиг ишна новкъостаца бахка дІаьн нийна болаш уж бо-ладиь. Ишта хилар город Ташкенте, Дагестане чІоагІа ъьаьта ъьгача хана, цу тайпара гІо-новкъостаца дир уьх шера 28 моне Нокч-ПІалгІайчене Іалемо хатар дича а.

Моах агарро дукхагІа зе даьче районех а тха Сунженски яр. Баьхьа, цу гІулакх цІьадоечи даьхье тайпе дІадоаьче вахара болар доладь даде а нах боханзар, корзагІбоаьлазар. Вашн чІоагІаьгІа кхоагаьбарца, денел уроттадарца дикагІа вІаштІехьбаьнна хинна зе дІадаькхара оарцагІбаьлар уж. Хьаьта юхьаметтаттде дезарвш кІезнга гІирсан дец.

Из дерригга дІадаькхара оарцагІбаьнна тха кьаьхьгашхоша хьаьлхарча деношка денз холуш дер кхьчьаьрга новкъостал. Дехача гІирсеша капитальн ремонт яра документаци вІаштІехьдаькхара баьхкар г. Грознерча, Ростоварца проектни институтГ болхлоЙ. Хьаьта цу гІулакха эша ахча а материалаш а хьаьвийцер болхлоЙ кулгалдева органиша.

Сомм баьцедаьрашн чуийнна чаккдаьа деза за хьаГІаттаЧа хана из хатар нийсделарца болх ца беш сецер Ассински консервни завод. Парте областной комитетОн Министрий Совепон сина доаГІаг дер баьььн долаш кхоалагІа дийнахь хоаь болх ца йолелар из.

Іалемо хатар дарех республикана хинна зе юхьаметтаттадера чІоагІа йоаьхо йар КПСС ЦК, СССР Министрий Совето. Тайп-тайпара гІирсаш тоадара кхаьь шера дІадаькхйта лаьрхІаг 50 милион сом ахча.

ПІадоаГІена шера районе хьаьлхе йолаергІк шиъ корда школа, шоашца хьаьрхошта баха цІенош а долаш, иЗЗал библиотекаш, юрта Советаша 4 здание, Серноводская станица вибратори, нана чуйаза 1500 квадратни метр зуриГІе цІенош. Ассински консервни завода реконструкци ергьа, цун низ шера 250 миллион банка арахецарга дІа а кхоачаеш.

ЦІеной хьаьрцина наха кердадерзаш хьалдара йІаьхьхча хинна аьнна кредиташ ду, аьнна даьча тІера дІа а доаькхаш.

ПаччахьалкхенО, вай республика а кхьча поаьхарца а коллективашца шоашта доаькна новкъостал даьлга хоаш ба районе хьаьхьегаиЗой. Из ишта даде а де эшача белгий сеца заЛЛаш дикана Іаьдалаш пайда а нийеш нах чуйаза цІенош тоадача бакъаьта хурГе аьнна хет.

Районе кьаьхьегаиЗой денаде Іалемо хатара дузьалъуттаро ишш хилийтар, кхаь дийнахь ъьаьта цІьа консервни завод юкъера дІаьньаькна, кхьча предприятешка ахча ца соцаш болх хьаьбейта. Из ишта хиннадерзе тха вІаштІехьдергдацер промышленни а юрта боахама а продукци йохьара заденеш Іаькхоачашъ.

Тха кхаььегамхошта цІаькха бицнурбеш шоашта хано тІехтача хана оарцагІбаьннараш, шоаш цхьа ца битарвш.

Б. ШАДИЕВ,
кьаььегамхой депутатий Сунженски райсовета исполкома председатель.

БАРКАЛ ХИЛДА ДАЬХЕННА

ДІадаькха шера июль бетта цІьаьхха моах агарро доькха хатар-дир тха юрта.

Из хатар-хилараг боханзар тха юртарга нах, Юрта Совета депутаташ, «Бамутский» совхоза кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша сиХха оарцагІьаьнна наха юхьк боккха хьетамо болх бир, баьчча хилар дІаьхІйта моах агарах хинна зе юхьаметтаттадера вай партеи правительстван дукха ахча, гІишлош из материалаш, кхьйола хІамаш эгІгара хьалха цу дезаваьта елар оаьха, тІаккха комиссе оттаьвча спискига хьежжа воХхарна а, шо-шоай арГІаГІа.

Моах агарах хинна зе юхьаметтаттадера цкъарчоп тха юрта тха хьаьийца ахча 30 эзар сомага кхьчьаьдЦХьа совГІа, цІенош хьалдарен тоадарен тха юрта бахача наха хІанзІе а дІаьннай 599 эзар ахча кирпишк, 197 тонн цемент, 264 куБометр хьун материалаш, кхьйола хІамаш.

ЦІаькха а тха юртарча наха дицлургдоеца доккха новкъостал дир Кхьнбаседа-Кавказа вежарашца доьхна хелхьашца. Ишта, Дагестанерча кхььегамхоша тхона делар палаткаш, пхьеГІаш, берий коГа гІирс, метташ, юьрегІаш, гІишлош из материалаш. Цу тайпара новкъостал дир кхьчьар а.

Хатарго дан зе юхьаметтаттадеш, шоай цІенош тоадеш, совхозе болх хьоьаГІе цу бугшш ъьаьнарг кхььегаи бе юртагой, Парте XXV сьезда решеннеш вахара кІоачаш а еш кьаьхьгарах «Бамутский» совхоза болхлой вІаштІехьдаьлар иттлагІча пятилетка хьалхара шера план толамца кхоачашъ. Планал совГІа паччахьалкхенна дІаьннай дукхкхача мехка юртаГІоаьмна тайп-тайпара продукци.

ДІадаькх шу дикача толамашца чаккдаьнхкад тха юрта Совето а.Шера план 160 центнер йолаш паччахьалкхенна дІаьннай 168 центнер дуЛх. Кхоачашлой фуаш, тха, шура йохьара планеш а. Дахьенна дІаьннай 25 эзар фуч, 350 центнер шура, 18 центнер тха.

Бахача нахагара совнагІа йола продукташ хьаьнйеш бена балха йохьа дика дакъа лаьцар тха Юрта Совета депутаташ Мержиев Майрбека, Цечоева Маккас, Дзаурова Мусаг, кхьчар.

ХІанз тха юрта Совета депутаташ боккха болх бу Октября 60 шу дузана юбилейни 1977 шера эьхьлакха латта декъарш толамге кхоачашдар дузьа, ХІанзІе а юрта бахача нахагара хьаьйна совнагІа йола хьаьйай продукташ паччахьалкхенна дІаьннай уьх хьаьхинарга кердача шера чотах. Хьаьта «Бамутскийн» совхоза болхлоЙ а дика хьаьжаг. Тешаме лаьр, шийй цер хурГолча хьуьжьаьна. Гурахь дийна ялаташ дикача ъьаьле долаш цхьаьрга дегІ дахьаьш да. Зяба аьха іодилладі бІаьсті юртобоаьмна культураш дІаьоарйІйла дерригга лаьтта. Шорта тайп-тайпара доаьшш доаьш, йІайаьча латташ Іаьгара довлаш да совхоза хьаьйбаь. Совхоза механизаторашца сиХбенна кхашкарча балхашта техника товеш ба. Урус-Мартана района механизаторий хьаьйкарел дегтара хьаьйбаьлда хьаь а ъьаьца, цаю дош денна. 23 февраль ъьтІехкочачелхьа ерригга техника бІаьстан балхашта кийча хинна.

Ма-дарра дийна, цхьанна а минута хьа ца соцаш беттаЛуш ба тха юртарча наьха хьаьхьега захара тха, Цхьаьхха а хІама ца хилча санна сатийна баьаш а шоай болх беш а ба уж. Цар доккха баркал йоаь моах агаро даь зе юхьаметтаттадеш шоашта чІоагІа новкъостал даьча вай партена, дунен хьалхий машарг кхеравзен Іалашъера кІаьд ца ну хьинарг кхьсамхо, уьх деношка дерригача прогрессиин адамаша 70 шу дизар белгалдьаьхьа новкъостГ Леонид Ильич Брежнев керте латтача цун Политбюро Комитета, ишта вай правительстване а вежарий кулг кхоаддаььна дерригача халкъашта а.

А. ИЛАЕВ,
Ачхой-Мартановски районерча Бумагарча юрта Совета председатель.

ШЕРА БЕЛГАЛОНАШ

НАЬСАРЕН РАЙОН

Чаккдьанна иттлагІча пятилетка хьалхара шу наьсарехошта белгалга ва районерча 14 промышленни предприятех 12-не паччахьалкхен планашт толаме кхоачашъарца. Царна юкъе а кьаьстта дикагІа кьаьхийтар Г. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода коллективо.

Районе совхозий болхлошца шу чаккдьаьккад генарвашкара дІа меа иккха масс тайпара юртобоаьмна продукташ паччахьалкхенга йоккхаре шера планашт сийленна кхоачашъарца. ХІаьта яхе боьхамах кхъ — «40 лет Октября», «Экажевский», совхоз-техникум рентабельни наьхьа тІа баьннаЙ.

ДІадаькха 1976 шера районе хьалдаьа пхезза іІаштІара дьь 4 пІа, гостиница тайпара 810 моттиг йоьа обшежитий 140 моттиг йоьа берий бен, хІара-не чу 320 моттиг йоьа 3 юкъера школа. Цуо совГІа асфальт йиьлаг тоабаьб 40 километр кинпо. 26 километр хинпоьоа йиллаЙ.

Лоаман юртаоьна 800 эзар сома маьхх наьхьаш дехкаЙ. Дукхьаь Жабрахь 4 километр совГІа хинпроод йиллаЙ.

◆

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОН

Шера хинна белгалонаш юьнаш ягара хьаьха ала деза, Минеральные Воды яхача станцера дена Гудермес станце хьаччаьхчаьнна болна машина наьхьа электрификацин елга чаккдьанна хиларах.

Районе ерригача ГІишлоошъеч транспортни организацеш хьаьнна дика хьаьхьа хьаьчашъьЙ шера планашъ. Цхьаьккха а промышленни предприяти ян шера заДаьеЛ совГІа цоРхьуьнн ярх ца хилаьш.

Бахача наьха чуІе хьаьл а дІадаьеннад 56 квартира йоьа 1 цІа, 3 квартира йоьа 9 цІа, 320 моттиг йоьа школа. ХьаьЛЬЙ Суворов-Юрта, «Джалка» поселке хьаьлъь чаккхььнна 140 моттиг йоьа. берий бен.

Юрта боьхамо болхлошца дикка а тІехкочачьЙ паччахьалкхенга ягаьл. Дукхьаь, Жабрахь 4 кило-метр совГІа хинпроод йиллаЙ.

◆

МАГІАЛБИКА РАЙОН

1976 шера районе ягаьл боахам биллаЙ. Цар керттера достаи комсаи лелаеГІа хурГа. Кьаьстта дика толамашца дахарна белгалдьаьнна «Ингушский» яхача комсий совхоза коллективо. Паччахьалкхенга ягаьл доХкара план шозза тІехкочачьЙ ю.

МагІалбикен районе юртаьнкеи дукха хуьшшаш хинна чаккдьаьнна шера. Ишшта, МагІалбике болх бе йоьаенна баьшка-дика культура Дзерж 78 километр асфальт биллаЙ тІаьнаи ягІа хозьЙ гороха улицашъ.

Уллуе хьехархошта лаьрхІа цІенош а долаш 320 моттиг йоьа школа хьаьлъь. Ахьмадов Ачалкхе. ХІаьта Дабий-Юрта — 160 моттиг йоьа школа.

Юкъерча Ачалкхе хьаьлъьй юрта Советан библиотекаиг лаьрхІа ГІишлоош, кхьдола ГІирсаш.

Бахача наьха вахар дика тоаьеннад. ХІара сага сиГІаьрГІа хІадаьхча шера дечачуд дукхагІа промышленни яхачаи товраш дехкад бахача нахага.

◆

СУНЖЕНСКИ РАЙОН

Соахка Серноводск 320 дешара моттиг йоьа юкъера школа а ийй, хьаьта Орджоникидзе-ская яхача станице пиьриЙ ЦІа, хьехархой ЦІа. Нестеровская яхача станице газ хьаГІаЙоаЛлаЙ.

Бахача наьха чуІе хьаьл а дІадаьеннад 56 квартира йоьа 1 цІа, 3 квартира йоьа 9 цІа, 320 моттиг йоьа школа. хьаьлъьй Суворов-Юрта, «Джалка» поселке хьаьлъь чаккхььнна 140 моттиг йоьа берий бен.

Юрта боьхамо болхлошца дикка а тІехкочачьЙ паччахьалкхенга ягаьл. Дукхьаь, Жабрахь 4 кило-метр совГІа хинпроод йиллаЙ.

Тоаьеннад бахача наьха вахар. Духьхьаь дІадахача шера бахача нахага екхий 1000 телевизор, уьжжа радиопремминаш, 120 автомашина, 50 кхо чарх йоьа мотоцикл. Соахка декхачуд дукхагІа дььтта, кхьйола продукташ екхий нахага.

◆

МАГІАЛБИКА РАЙОН

1976 шера районе ягаьл боахам биллаЙ. Цар керттера достаи комсаи лелаеГІа хурГа. Кьаьстта дика толамашца дахарна белгалдьаьнна «Ингушский» яхача комсий совхоза коллективо. Паччахьалкхенга ягаьл доХкара план шозза тІехкочачьЙ ю.

МагІалбикен районе юртаьнкеи дукха хуьшшаш хинна чаккдьаьнна шера. Ишшта, МагІалбике болх бе йоьаенна баьшка-дика культура Дзерж 78 километр асфальт биллаЙ тІаьнаи ягІа хозьЙ гороха улицашъ.

Уллуе хьехархошта лаьрхІа цІенош а долаш 320 моттиг йоьа школа хьаьлъьй. Ахьмадов Ачалкхе. ХІаьта Дабий-Юрта — 160 моттиг йоьа школа.

Юкъерча Ачалкхе хьаьлъьй юрта Советан библиотекаиг лаьрхІа ГІишлоош, кхьдола ГІирсаш.

Бахача наьха вахар дика тоаьеннад. ХІара сага сиГІаьрГІа хІадаьхча шера дечачуд дукхагІа промышленни яхачаи товраш дехкад бахача нахага.

КарагІдьиннараш де лерхІараш

ЭгГара хьаьлха белгалдаькхх деза. чаккдьаьнна иттлагІча пятилетка хьалхарх шу тха совхозе хьаьлъьйкхошта чІоагІ беркате хиннилга. КПСС XXV сьезда исторически решенеш вахаве кхоачаш а еш, тха партийни профсоюзни организацеша, Совхозе кулгалхоша, специалисташа, берригача кхььегамхоша шоай деррига хьинарн говзалн тІаьрзаййо ъьаьнарг кхььегаи бахьан долаш ерригача уж бохкара хьалхашкъ лаьтта хоай социалистически декъаРхьа лаьрхІа тха кхаькарча бонгада механизаторий. Ишшта, 3357 гектара тІа дийнадар оаха гуЛхаьа дуьх ялат. ХІара гектара тІара оаха чуьзга планал. 3 центнер дукхагІа ка бола ялат. Из бахьан долаш тха йиш хІаьн паччахьалкхенга 4700 тонн ялат доькха.

Хьоьха ца дича даргдан тха боахама хьаьйбаш лелаеранна соахка даьха толамаш а. Октябрь бетта хьаьдарча ленинск Даьхьха запоот лелар оаха паччахьалкхенга шера йохьара шера планашъ. Шера планагІа 1060 тонн йолаш, паччахьалкхенна дІаеннай 1300 тонн совГІа шуо. Цу толамна юкъе шоашкара доаГІаш доаьхш доькха даьха юсаьнарг шоай гоупланаьнна ХІара ІаттагІара 5200 килограмм совГІа шуо яьккхача СССР Лакхеььаьна Совета деГІ Пуговкина Даьубоькова Зинаис. 3800 килограмм гаорга шуо яьккхача Тимуровна Розас. Балхаева Дуте. 3 эзар килограммэта кхоачашъ шуо яьккхача Дзаурова Мадина. Курсиева Маккас, Олигова Мовлатхана, кхы дукккхача.

Уж деррига толамаш даха совхоза лаьттан хьаьбаьнн лелаеенй вІаштІехьдьаьнад боахама ГІулакхан тоадара кеттерча специалисташа, отделей специалисташа агромероприятеш а, зоотехниярнн боькъонан а нийса кхоачашъ-ярах, совхозен отделеней культгалхоша боьхлой хьаьсаьрг лаьтта а вІаштІехьбаькхарах, царна материальни мобьальни ГІойлеиаш ярах, хьаьхьаьна лаьтта декхарш толаме кхоачашцара берригга кьаьстгаГІ-хой оарцагІбоахаш царна юкъе партийни профсоюзни организацеша боькха хьетамо болх барах, социалистически яьь боаГІлеча тайпара массанаьха а вІаштІехьхьаькхарах. Цудухьа дІадаьха юртобоахама шу оаха чаккдьаькхар тхой боахам 100 эзар сом пайда а бен.

КарагІдьиннараш ГІолаГІаш да. Бакъда, царех тоьаьм баь Іе дага дац тхо. Уж чІоагІеш кьаьхьега лерхІ тха совхозе боьхлошца иттлагІча пятилетка шоплагІйе шера. Цу гІулакха тхой мел йоьа тооонаш оарцагІьаьхлй оаха.

Совхоза боьхлошца дог тІара кьоабаьльь хьаьлаьнца берригача балха эффективности дикали баьььн. Сийлаь — боькхача Октября 60 шу дузана даха ма - доаГІаРа пикьалгаьр дуьх лелаеГІа яьхь ерга мулаш белгалдаьна Ленина орден лелаеГІа «Гоомефть» производственни объединенин Октябрьски Революце орден лелаеГІа «Красный молот» заводе коллективаша ІаБолабаЛь патриотически болаш.

Сийлаь - боккхача Октября 60 шу дизарга башха дикача кьаьхьегама толамашца пикьалдахар дуьхьа 1977 шера доькхий декхаран Іаийнан тха совхозе боьхлошца. Пяте XXV сьезде КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленумен решенеш боькхаьн кхоачаш а еш, «ХІара кхайна — дикала Знак!» яхача девизаГІ шерра яьхь йоаржаьъ кьаьхьегаи лаьтта лелдара культура йІаьъ» хотт ХІара гектара ІаттагІара 25 центнерал ІеаьнгаГІа доаьаьш ялат чуда леорХІ тха лаьтта лелаеГІа ваша, ваьта аьлча, ягІаьгІча потлаьстта ъьаьлаьна перерасчета 3.3 центнер дукхагІа. Цо ІалашдергІа берригга чудаьхьаьш дола ялат 11250 тоннага ІалхоаьнаЙе. Хьаьта шекара сеелаеш ХІара гектара ІаГІара чуъьаьргьа 300 центнер.

Шоай тоонаш а лаьрхІа доькхий социалистически декъаРхьа-ІаийнадГІа тха хьаьйбаш ІелаДераша а. ХІара ІаттагІара йоькхьаьрга 2450 килограмм шуза. ДукхагІа доькхьаьрга дуьхьа, тха.

ПаччахьалкхенГа массе тайпара юртобоахама продукташ йоькхара план 7-ГІа ноябрь хьаГІаьхочачьЙ. вешта аьлча, Октября 60 шу дузана даГІа кхоачашъе лерхІ оаха. Шу чаккдаьалехьа шера планал совГІа Даьхенна дІаЛургдаь 500 тонн ялат, 2900 тонн шера-кара сеелаеш, 130 тонн шура, бІаь Іаттга тІехьа хьаьлхьедерга 86 Іаса.

Декхарш, гуш ма - хиллера, доькхийн бехкткхаьн да. Фуд оаха хІанзаеш ца ГІулакха даьр а. деш лартар а?

Алма-Ате хиннача Казахстана партийно - боахама активна совещане ше кьаьмаьл деш КПСС ЦК Генеральн секретара нов. Л. И. Брежнева белгалдаьнна зай мехка ялат дукхагІа дІаде дезвш хиларна цун хьуьжьаьм лакхбе безаш хиларх. Цуна хьхьамаш хьа а йІиш, планаш эзар гектар гаьгІа дукхагІа дІадийнад оаха гуЛхаьа дуьхьа дуьйаьл. ВІаьстн юьрйІочуьа культурашта ханнаьха кийчаьш ГІолаГІаш зийбаьхьа лаьтта. ХІанз кхаьна минеральнн органическен удобренеш тоесаш кьаьхьегаи ба тха механизаторашца.

Урус-Мартановски районе механизаторашца дьь кхайка ваьа кьоабалдаь кьаьхьегаи ба тха техника тоеераш а. Уьх шера 23 февраль хьаЛЛаьхачехьа кхаькара ІаьгІаьнна ба тІе хьуьнна сонга тракторнн. культивиторашш, сеялкаш, кхьйола юртобоахама ГІирс.

Дика Іангара доалаш да тха ъьаьбаш а. Массе фермашка кхоачам хиллал тайп - тайпара доаькхарш да. зоахаьнн жаьн пхьоаьхка ергІа ГІомпеннеш дика тоаььн йІайхеи я.

ХІанз тха партийнн, профсоюзнн, комсомольски организацеша совхоза кулгалхошца, специалисташа иьъьна тоой берригга нинн тепкамн тІаБеГаьбаьоб Октября 60 шу дузана юбилейни шера ТІаийца доькхий декхарашца кхоачашдара берригга кьаьстгаГІ-хой оарцагІбахара Фермашка. боигалашца кьаьхьегача ъьаьта хьаьа юкъе шера яьжжа социалистически яьхь. ГІара дезна царна карагІдуЛлача толамаша тешаьв уж сийленна кхоачашде тха нинн кхоачарнхилараш.

Х. АРЧАКОВ,
Назрановски района «Октября 40 шу» яхача совхоза парткома секретарь.

КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА!

ДЕЗАЛ

Советски вахара хьисап

Хіара денна 1300 гаргга саг чувода Ахрнен Гіанура целаріГіа Назранов-ский «Электроинструмент» завода нарт. Цхьабаннан станокашкара, чоалхане машинашкара шо-шоай моттигашка ха а лийна болх бе, вожжан керда продукци, стандарташ бакъо хьехьаьхьара эра чертежашан конструкцеш оттаг болалу. Церех дукхха а дуккхагІаваш шоай цІагІа-ра дезаьл болчи болгаш санна болгІа чоаьхьа. Цхьа эьлча, заводаца дуваденна да цар дерриГа вахар, гІулакхаш. Цар ІойІаьлай чхьаза хьалхара кирпичашкара хьаьдеттаг хьалхара пеш, хьалхьа бІаргча корпусаш.

Уьхьаза болх беш ба Даккийлоьгіар, Албогаг-чевгІар, кхы дуккхаваг бІаргча дезвлаш. Хіанз нарех цІьан дезалу дуьнен безам бар ца.

Сона хьалхашка да карта. Цу тІа лаТт Цієча кьоьлаьмца оттабаь 33 тІадам. Хьалха иаі мара латтаниг ца. Юхьлаьпна дІаннар да ца. Тхьаь ІойІтг тІадам — уьш я дунен дІаьдькъа тІарча паччахьалкхенай столицаш. Иззал паччахьалкхенаша яьеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Кает-каста хьоьх хьо цу карта тІа, тІаккха тІаьрзшта дуьхьалгІо завода корпусаш, цІенойн этажаш урагІьхьа хіанз шерра ньожа уллаг ерогг Назранн. Уж дерриГаш хіаранг дІаьхьа да лаш да. Цхьуьхьа цу кеманлон боккха мах бесш, хоза хеташ ба Даккийлоьгіар дезаьл. Уьхьаза бах уж, уьхьаза хьахиннад пин арзе, йоккха а зІамигг а дегаІіоа, уьхьаза бузьоьлаш я хіара деннарча кьаьхьаргаш уьхьаьл я йеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Кает-каста хьоьх хьо цу карта тІа, тІаккха тІаьрзшта дуьхьалгІо завода, корпусаш, цІенойн этажаш урагІьхьа хіанз шерра ньожа уллаг ерогг Назранн. Уж дерриГаш хіаранг дІаьхьа да лаш да. Цхьуьхьа цу кеманлон боккха мах бесш, хоза хеташ ба Даккийлоьгіар дезаьл. Уьхьаза бах уж, уьхьаза хьахиннад пин арзе, йоккха а зІамигг а дегаІіоа, уьхьаза бузьоьлаш я хіара деннарча кьаьхьаргаш уьхьаьл я йеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Хіара ер ненна 1300 гаргга саг чувода Ахрнен Гіанура целаріГіа Назранов-ский «Электроинструмент» завода нарт. Цхьабаннан станокашкара, чоалхане машинашкара шо-шоай моттигашка ха а лийна болх бе, вожжан керда продукци, стандарташ бакъо хьехьаьхьара эра чертежашан конструкцеш оттаг болалу. Церех дукхха а дуккхагІаваш шоай цІагІа-ра дезаьл болчи болгаш санна болгІа чоаьхьа. Цхьа эьлча, заводаца дуваденна да цар дерриГа вахар, гІулакхаш. Цар ІойІаьлай чхьаза хьалхара кирпичашкара хьаьдеттаг хьалхара пеш, хьалхьа бІаргча корпусаш.

Уьхьаза болх беш ба Даккийлоьгіар, Албогаг-чевгІар, кхы дуккхаваг бІаргча дезвлаш. Хіанз нарех цІьан дезалу дуьнен безам бар ца.

Сона хьалхашка да карта. Цу тІа лаТт Цієча кьоьлаьмца оттабаь 33 тІадам. Хьалха иаі мара латтаниг ца. Юхьлаьпна дІаннар да ца. Тхьаь ІойІтг тІадам — уьш я дунен дІаьдькъа тІарча паччахьалкхенай столицаш. Иззал паччахьалкхенаша яьеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Каст-каста хьоьх хьо цу карта тІа, тІаккха тІаьрзшта дуьхьалгІо завода, корпусаш, цІенойн этажаш урагІьхьа хіанз шерра ньожа уллаг ерогг Назранн. Уж дерриГаш хіаранг дІаьхьа да лаш да. Цхьуьхьа цу кеманлон боккха мах бесш, хоза хеташ ба Даккийлоьгіар дезаьл. Уьхьаза бах уж, уьхьаза хьахиннад пин арзе, йоккха а зІамигг а дегаІіоа, уьхьаза бузьоьлаш я хіара деннарча кьаьхьаргаш уьхьаьл я йеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Хіанз Даккийлоьгіа Іалаулина ер ненна 1300 гаргга саг чувода Ахрнен Гіанура целаріГіа Назранов-ский «Электроинструмент» завода нарт. Цхьабаннан станокашкара, чоалхане машинашкара шо-шоай моттигашка ха а лийна болх бе, вожжан керда продукци, стандарташ бакъо хьехьаьхьара эра чертежашан конструкцеш оттаг болалу. Церех дукхха а дуккхагІаваш шоай цІагІа-ра дезаьл болчи болгаш санна болгІа чоаьхьа. Цхьа эьлча, заводаца дуваденна да цар дерриГа вахар, гІулакхаш. Цар ІойІаьлай чхьаза хьалхара кирпичашкара хьаьдеттаг хьалхара пеш, хьалхьа бІаргча корпусаш.

Уьхьаза болх беш ба Даккийлоьгіар, Албогаг-чевгІар, кхы дуккхаваг бІаргча дезвлаш. Хіанз нарех цІьан дезалу дуьнен безам бар ца.

Сона хьалхашка да карта. Цу тІа лаТт Цієча кьоьлаьмца оттабаь 33 тІадам. Хьалха иаі мара латтаниг ца. Юхьлаьпна дІаннар да ца. Тхьаь ІойІтг тІадам — уьш я дунен дІаьдькъа тІарча паччахьалкхенай столицаш. Иззал паччахьалкхенаша яьеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Каст-каста хьоьх хьо цу карта тІа, тІаккха тІаьрзшта дуьхьалгІо завода, корпусаш, цІенойн этажаш урагІьхьа хіанз шерра ньожа уллаг ерогг Назранн. Уж дерриГаш хіаранг дІаьхьа да лаш да. Цхьуьхьа цу кеманлон боккха мах бесш, хоза хеташ ба Даккийлоьгіар дезаьл. Уьхьаза бах уж, уьхьаза хьахиннад пин арзе, йоккха а зІамигг а дегаІіоа, уьхьаза бузьоьлаш я хіара деннарча кьаьхьаргаш уьхьаьл я йеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Советски вахара хьисап

ДЕЗАЛ

Хіара денна 1300 гаргга саг чувода Ахрнен Гіанура целаріГіа Назранов-ский «Электроинструмент» завода нарт. Цхьабаннан станокашкара, чоалхане машинашкара шо-шоай моттигашка ха а лийна болх бе, вожжан керда продукци, стандарташ бакъо хьехьаьхьара эра чертежашан конструкцеш оттаг болалу. Церех дукхха а дуккхагІаваш шоай цІагІа-ра дезаьл болчи болгаш санна болгІа чоаьхьа. Цхьа эьлча, заводаца дуваденна да цар дерриГа вахар, гІулакхаш. Цар ІойІаьлай чхьаза хьалхара кирпичашкара хьаьдеттаг хьалхара пеш, хьалхьа бІаргча корпусаш.

Уьхьаза болх беш ба Даккийлоьгіар, Албогаг-чевгІар, кхы дуккхаваг бІаргча дезвлаш. Хіанз нарех цІьан дезалу дуьнен безам бар ца.

Сона хьалхашка да карта. Цу тІа лаТт Цієча кьоьлаьмца оттабаь 33 тІадам. Хьалха иаі мара латтаниг ца. Юхьлаьпна дІаннар да ца. Тхьаь ІойІтг тІадам — уьш я дунен дІаьдькъа тІарча паччахьалкхенай столицаш. Иззал паччахьалкхенаша яьеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

Каст-каста хьоьх хьо цу карта тІа, тІаккха тІаьрзшта дуьхьалгІо завода, корпусаш, цІенойн этажаш урагІьхьа хіанз шерра ньожа уллаг ерогг Назранн. Уж дерриГаш хіаранг дІаьхьа да лаш да. Цхьуьхьа цу кеманлон боккха мах бесш, хоза хеташ ба Даккийлоьгіар дезаьл. Уьхьаза бах уж, уьхьаза хьахиннад пин арзе, йоккха а зІамигг а дегаІіоа, уьхьаза бузьоьлаш я хіара деннарча кьаьхьаргаш уьхьаьл я йеш я Даккийлоьгіа Іалаулина болх бечча заводо арахеца продукци.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

ГІИШЛОШЪЕЛГА—СИЙ ДОЛА ГІУЛАКХ

Вай республике дика воьзаш ва гІишлошъер Цечоев Іаьдал-Хьамид, СпецСМУ — 10 бригада — бригадир Іва мз. Из нарт ваттта монтажникаш мара бац Нохч-ГІалгІайчех йоьхьаьнна ціенош хьаьдеш. Дьхьоно лакха мах бесш кхийча панелех ціенош хьаьдеш. Цхьа гІишлошъеччун балха бІ ранзгІиг ціенош. Кхьаьгаргаш ха-дика толамаш карагІдаьлараш цунна. Цієча Баьрахьа орден, Іаьта мІеллаш КПСС Октябрьскен Революце орден. Цечоев Іаьдал-Хьамид КПСС Грозненски горкома член, Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни гІишлошъер ва. Тахан оьха кепатот тха корреспондента цунгара ніца интервью.

Корреспондент: Іаьдал-Хьамид, мишта чакъдьхьгІа оьш иттлагІча пятилетка хьалхара цу?

І.-Хь. Цечоев: ДІаьдахча ца тха бригадо болх дика баьь аьлча харгІ хургІеч аьнна хет сона. Хьанал шоай. Шин шоьрга хіанг ая аьнна план кхочаьхьІ оаха. Мисала, алхха цу цхьан шера 2 миллион 400 эзарн сома ньжа гІишлошъ ший бригада (хіаьта бІаргчаца тха управленне план 5 миллионн 443 эзарн сом дер). Кхы а цхьаьхьа цифра Іаьдаьрга аз. 1976 шера оттаденк а мара ца еаш 45 эзарн квадратни метр наха чуйе цІенош дІаьленнад тха бригадо.

Корреспондент: Массеьк доьш алан тьаьй бригадах.

І.-Хь. Цечоев: Са-бригаде 62 саг ва. Уж ба тайп-тайпара говзалаш дика нах: кровельщикаш, штукатурраш, бетонщикаш, монтажникаш, сварщикаш, плотникаш. Эрсий, гІалгІай, ноьхий, хьаьча кьамех болх а нах. Са тха бригаде. Цхьа берг болаш дех тхо, хіаьта хіарамца дагаргІер а цхьа уйле я — гІишлош сиха а дика я хьалъеллиг. Цераш йоахергІа аз дикагІеррий, Уж ба ийсаГІ ца пятилетка ударникаш, вокзагІаьола звеньевой Котиков Бек-Хан, звеньевой Берсанов Салаудин, электросварщик Сатуев Мурат, штукатур Епифанова Антонина, кхьбраш а.

Корреспондент: Іаьдал-Хьамид, хала дий бригадир хила.

І.-Хь. Цечоев: Аттв ваалле а деш. Цхьа-дале, боьхьа безгІоьхьаьн ваалет бригадир. ДуьхьагІча дьхьа цунах тийше ба болх дика е во бар, ший ціоечаьнкъеллиг, ізгеранлен техника болгаьнш нийса ваьлеш гІа, дуьхьа а кхьдола а дешаш.

ШозлагІа-дале, бригадир коллектива ахетам лур хилеллеш вергвеш, цо шийна тІадилла гІулаьн ерогІІа ваьдаьн ваьлеш ха омаллаш: цхьатера ийчеш. Цаі хул цхьа аьнер кхы хьалха дехьха ца дезаьш, шолгІаьгІвер — хоастеев вахарш, вокзагІаьр — ціенхьаштте кьамаьл де дезаьш... Ловаца ьйча, хіаранг доаргІача тайпара гІулаьн ваьлеш дезаьш... Ловаца ьйча, хіаранг оаьнал йоазаш а хіаранца доаргІача тайпара гІулаьн ваьлеш дІаьгІдарг. Цу дьхьо санна доккхо ГІо ду тха дикаГІоца болхлой юкъе болче бригада совето. Цо го ваьх итогІаш, карцІаьчкъ-кхьа тІа ваьнначе хьехьам ly.

Корреспондент: Хьо а ший бригада е кердо шу хьгІехкарца хьалхара ловца оаха.

І.-Хь. Цечоев: Баркал. Керда шу массене а дьхьхьле хилдеІ

Шалински районе «Джалка» совхозе механизаторша сий да шоай новкъост Ахьбов Іарби. 15 шу совгІа ха я цо укх боахаме кьахьеГа. Эгера ХІаьдаьгІарца ешнай цунна шоьмуьстичеьн кхьаьгаьна уьмаьнна цІи.

ХІанз Іарби кхаьнкарна балхаьнта техника тоееш ба.

СУРТА ТІА: Ахьабов Іарби трактор тоаеш ва.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

МЕХОТРЯДА КОМАНДИРА УЙЛАШ

Шоай дикагІа болча нахах дувцаш «Ишгуьсий» колхозий совхоза кулгалгоьна эгара хьалха цІи йоккхчар мехотряда начальник Корнгов Султан ва.

1957 шера дена кьаьхьаг ва из ду боахаме. Ший кьаьхьгама ниьх цо Іаьболабаьлъ мулгІерча механизатор волаш. ХІаьта 1969 шера хьажжаш ахсеча звеньо кергг оттаьу Султан. Цун звенос дика хьувкъаю ялатан силосан йийна хьажжаш.

Мехотрядан вІашиГІойха болабелъ, цу тайпарча цхьан отряда начальникалла хьожаьвр Корнгов Султан. Шийу бенна шеран керда, доккхий декларш шийна хьалхара оттаьеш Корнгов Султана кулгалдева меотрядо. Юкъера лаьрХІача хІара гектара ПІара чуяца дерриГ 30 центнерга ЛаьсІаьчча чуяца гурахьа дийна ялат, 40 центнер фуальпыхьа хьажжІаш, 12 центнер генарш.

Султана вай правительстваьс енний «Знак Почета» яха орден. Ленинскин юбилейн медаль, ишгта цун нахха сийрдаьбоаГ «ЛІеслІгІа пятилетка ударник», «1976 шера социалистическин ярхе хотвалиьнаь» яхна знажаьла.

М. РАШИДОВ.

Шера белгалонаш

АЧХОЬ-МАРТАНА РАЙОН

Вай мехка сийлахьча истерена юкъедаьра соахкара шу районе ютта боахамна болхлоштаьа белгалдаьлар цхьанна а шера ца хьийзьаьна тайпара баьлаьдараш ІоагІа хьувкъарца. Паччахьалкхенна ДІаеннад 29.500 тонн баьшаьдараш, вешта ьаьхьа, планаг совгІа 4400 тонн. Цох доккхий пайдаш деш чаьхьдьаьккхад юртбоахаьна шу «Новосельский», «Орджоникидзевский», «Баьмутский», «Урожайный» яхача совхозашца.

Чаьхьдьаьнна шера дукха ГІишлошъ хьалъьлий юрташка. Интта. Кьатар-ЮртІа. Сальмушка, ШаІамий-Юрта школаьн хьалъьлий хІарашне чу 320 мотт а йолаш. Сальмуьлаирца дІадоаьдаьр а ІІаьнна ГІоагІа ІІаьнна.

ТІехь тІайоаГІача хана кертерча дьхьо комсаш кхеерьча тха совхозе. Соахка дукха хІара ца ешаш 300 гектара ТІа дІайийра из культура, хІаьта уьх шера ехьа а 300 гектара ТІа дІаьоерьа, ИттІагІча пятилетка тІехьаьрча ханнах кІаьнкъ 1200 гектарага дІаьхьоьчарга.

Сийлахь-боккхача Октября 60 шу дузача уьх юбилейн шера хьалхашка латта декларашн кхоьчаьнна совхоз дика дукха еллар тха боахама кьаьхьагомашца. Дика лаьта кийчаь ший ханнаьха дІайийна ьхьар 1100 гектара тІа гуьраштта ун культурашн. Фуда цхьана минеральни удобренеш тайсар кхьаька. Цул совгІа бІаьсти ковча культурашта лаьрхІа-ньо 650 гектар ІІаьТа а ьхьар. Иоахко ьйр комсаш дІаера лаьта кийчаьра а. Кхоьвтіа саитинтер кІоьнра лаьтта оахана планганнн ньо ьхьарашца ьхьа Іодилаьнна 180 гектар ьаьТта. Цига а кхьча кхашка а органически удобренеш йохкаш я хІанз.

Гурахьа юн культураш дІаоьшу. Заба лаьтта. Оатташ кхьаьста дика кхьхьийгар механизаторашца Костоев Мовле, Алиев Иршиса, Полонкоев Мамайга. Комсаш дІаера лаьта кийчаьш доккха новкъостаьл лир тхона «Сельхозтехника» Сунженски районе объединенне механизаторашца.

Комсий хьалхара хьувкъам 1979 шера чуба лерхІ оаха. Цу шера планганІа хІара гектара тІара 20 центнер чу а ена паччахьалкхенна 2000 тонн комсаш ІІаІочуьн оаха.

КІеанга ба тха боахаме комсаш (кхера опыт ІІоа нах. Из культура кхеера эша болхлой Іомабаьр кьаьстера боьхкъю оаха. Иштта, тхоьй боахаме а Іомабу, Наурски районе комсаш лелаеча совхозашца а ухийт оаха нах балха говзаьл карагеаьара.

Тха боахамах совгІа комсаш лелаеча кхы а кІи кепда совхоз ВІашаГІьелай районе Уж я: Г. Ахрнева целаріГіа «Луч», «Малгобекский», «Кавказ», «Советский», «Интгушский» яхраш. Районе хьалха комсаш ца кхеандаь из культура кхеера опыт йолаш нах баш ду боьхьаннаьна з. Уж боахамаш говзаьча комсаш кхеерашца

ДЕ ДЕЗАРАШ ДУКХА ДА

Уьх бетта шу доал тха ІІалашбара МагІалбике проф-техучилище вІашаГІьелай. Цуьта дешарш Іомабу комсий-гашца дІае, уж я йа, кхьдола Іуьнал де.

Тарраторашка, кхийочча техникага шин сменагІа болх бейтара кхоахамбоьлаш баш тІа боахаме механизаторашца а. Из бахьаьл доаьш бІъ бетта болх бербола механизаторий курсаш вІашаГІьехкай тха совхозе. Цига дешаш болча наха лъехьаьн бе тха боахама кертера инженер Муродов Вахи, мехмастерске заведующи Султыгов Тамирлан, керттера агроном Цуров Махьмад, хьабараш.

Комсаш кхеарал совгІа, хьайбаш а лелаеррга тха боахаме. Хіанз уж 484 да, цаеех 292 етт бе. Дог ІІоздоьлхаш ер ца. Цар ІІуш ІІоа продукци. Тамаш я ер. Тхоьа хьаьненача ферме хьалхх «Ингушский» совхозе брушелеьз яха лаьар кхийтта доьхьий хинах лелаеррга. Царна кхье хьаьденна хилар бахьаьн доаьш шера ІІуш лохьаь доахан дар. Уж дерриГаш тхона ьаьй а лелаеррга.

Доаьана Іуьл тоаьдаеррга низ ІІІабхийтаьр хІанз тха боахама спецалистаьш, ДІаьо лелаеррга ІІаьна баргбоаьр доаьаеш Іуьл юкъера ІІаьдаьдаеррга. Царна метта уьх шера ра хьалкелдаьь шинарашн юкъедоаьлаеррга.

Геттара тишьенна ер хьайбаш чуьлгІта комешенеш я. Еха ер помещенешкара вуьнаш хьаьр арайоьха, доаьхьар чуьдаьш ІІоа транспортерш. кхьйоьь механизмаш. Уж тоьлеш. Іаьсий доаттадара толь тІа а теха хьаьнь яІаннга кхоьле мара ешар. Цига доаттаьлаеррга во Іангара даргдар Іаьсий. Из кхеа а ешаеш. мисеьк субботник ІІаьа Іаьсий доаттаьлаеррга керда. ВІаййха помещенн хьаьйер совхозе болхлоьнна. Цул совгІа кастта эксплуатаьш Малдгорийлаьр я бІъ мугІарш доахан доаттадеш йіна йолаеррга керда механизированкин помещенн.

Хіанле массеьк керда гІишлош хьаьлъьий тха совхозе, Иштта, йоккхо йоаца контора, ялат доаттаеу склад, автогараж, минеральни удобренеш ший гербицидашн доаттаеу склад. Хіаьта иттлагІча пятилетке тха боахаме хьаьлъерзш шозза вІашГІьарьй контора, болхлоьнна лаьрХІа керда новкъостаеш. Цига хьаьдеррга хІаране чу ший-ший квартираш хуьрйоаеш ІІеношш. Дукха хьаьйолаеррга гІишлош. Иштта-ньо ІІаьнна чиьлаьрй лелаеррга ІІаьн бе а лерхІ тха боахаме.

Лоаьша ьйча, кьоьнь боахам хилаеррга тарра хІанзчуьн тІехьаьгІа дукха гІулакхаш да тха боахаме де дезаьш. Хіаьта ьаьххашка латтача декхарех тха боахама кхьаьсагаьчой лоаьрхІаьбергхиларх теш со.

М. ЛЬЯНОВ,
Малгобекски районе М. Горькье целаріГіа комсий совхозе директор.

ДЕГА ТОАМ ХИННА...

ИттлагІча пятилетка хьалхарча шера дьаьхьа толамашца Нохч - ГІалгІай республика юрта боахама кхьаьсагочой дьаьхьала бувшин ЦІКПСС ЦК Генеральнай секретаре нов. Л. И. Брежнева дайтача молушало дега боккха тоам бир «Джалка» совхозе ший хезнча кхьаьсагочоь. Социалистически Кьаьхьагама Турпала Сиьдо Бауде кулгалдеча отрядо механизаторашца. Цу толамашца юкъе дар цар дагьа а а Паччахьалкхенга ялат доахара тха ккоачашца республикана дика ноькъостаеш дир.

Планан 30 центнер йолаш хІара гектара тІара дукха хІама ца ешаш 50 центнер фуальпыхьа дьажжаш чуера. КерарІІаьвинчох кхоачашбаь ІІе дага баш ун. Сийлахь - боккхача Октября 60 шу дузача юбилейн шера чуэшаргболча хьувкъама мамоста дикагІа лаьра йолла ГІерташ кьаьсагочой ІІоа. Гурахьа ДІа ялат ваннакъа ІІаьзийна баьлар. Зиба лаьтта ахара ялин кхоачаш а ньо хІана кІашка органически удобренеш ІІаьхьуьхьаш, юртбоахама техника тоеш ба отрядо механизаторашца.

З. БЕРСАНУКАЕВА.

АРАХЕЦА КИЙЧДЕШ ДА

1977 шера доккхий декларан латт издательстве коллективана хьалхашка. Цу шера тхоай эгара лаьрХІамегІа декларан лаьрХІ оаха Сийлахь-йоккхача Октябрьскин революце 60 шу дизарца. Советски Эскара 60 шу дизарца хетадь книжкаш дикагІа арахецилгІа. Сийлахьа юбилей хьатІехьоачашн арахецарга «Советий Іаьдала тІехьарга денаьле кьовсамхой» яха книжка. Цу тІа хургьа Нохч-ГІалгІайчех Советски Іаьдала оттаьеш ЦІогІаДаьрзан тІехьарча боьвашш болча кьовсамхой Н. Гикало, А. Д. Шерипова, ГІ. С. Хьарієва, К. Н. Лозованьке, А. Ф. Носова, Ф. Арсановай, З. Яндиева, кьыччар вахарахь гІулакхехьи йоха историко-биографически очеркаш.

Укх массеьк шера издательстве дакъа доаш Кьалбаседа Кавказа зоне арадувла дукхха книжкаш арахецаеча. «Ленински доттагІлаьг латт вай ІІоагІаг» яхача серех дола арГІанара книжка — «Кьалбаседа Кавказ доаьнри долаш дарвин вайнгга арадаргІолаш да. Из оттадеча юкъе дакъа доаш Дагестанскин, Черсий-Балкхарой, Калмыцин, Краснодарскин, Ростовскин, Кьалбаседа-ХІирий, Ставропольскин, Нохч-ГІалгІай книжкин издательствашца.

Кинжко лерхІар — Кьалбаседа Кавказерча социалистически отношеней хьакъехьа буржуазни пропагандо дувца хабаранн харц долгІа дІаьхьітар, Советски Союзах дсла бакъдар дІадовзийтіаеш. Цо Кьалбаседа Кавказера кьамий хьоьчаьнна хьоьцарш дувцараш хьагучаьбах, харц ю вай мехкеш «кремлевски империализм» я, вай мехкарча халхьех эрсий беш латт яхаш йоа дар «идеин».

Дукхха жанраш йолаш хурда книжка, Іилмин-пропагандистски статьашца цхьана цу тІа кепатеха хургьа вай идейни моастагІаша дувца антисоветски хабарашн харцдеш йоа советски нахьа интервью.

«Иштта хьийжаш тхоа дего» яхача ергигоьзоьзи серена юкъе арадаргІа «ГІа боаьаш йоа республика комсомол» яха халкъбоахама тайп-тайпарча доакъошка Нохч-ГІалгІайчен комсомольцашен кагирхошен дакъа лацарах доа книжка. 4 дакъах латт книжка: «Хьалха болх комсомольцаш», «ГІуьдар, могаргдарий сонен сесаган паччахьалкхенгара новкъостал ца хьича хІанз санна уж мел эшачунца Іалашбе? Могаргдацар.

ХІанз хьалхчуьн доаеІаш кхы а лиь бер ма гий тІа-м. Укх шера 10 клесс ньжка йола Мадина дор хьла безам болаш я. Махчачалински художественни училище деша ваьа безам болаш ва 9 классе деташ вола Бекхан. Хіаьта, Аслабеки Зайнаьп дешаеш багІа воахІаГІачен кхоьлаГІчен классашка. Массанена а дар-дувхар лоаттаеде деза.

Заводах доаьл тха дезаьла ярах. Цо ду тхона дерриГа ас хий, газ, кхы мах ешарш доаьл чудаька ДІенош, дІка алапеш. 230—250 сом эш аз бетта, сегаги йоІи 300 сомаьл сообсал. Хіаьта институте деташ вола Іалихана а 46 сом степендеи тел заводо. ДерриГа а діаьлаьрХІаьа бетта 600 сом хул цунах. Кхомбеш, хоьдисар Іодеьжаш ЗаьлІайначах. «Жигули» машин эша ЗаьлІІеьмьаьлаьнад тха. Цул совгІа ду чаьхьдоаьлаеш 200 сомаьл ІІеаьлаеІа доаьаш кхоЙттаеІаеІа алапн а эш аз. Дуухьаьл совхоз шоьмуьстичеьн дІаьлеа совгІа 215 эзар сом кассера хьаьийгар тха завода болхлоьнна. Ловаца эьлча, КПСС XXIV, XXV съезьашн хинначуьл тІехьаГІа мехка хьаьча предприятеьнчуьн ньжка а санна вахара ГІулакхаш ди-тІехьа тоаьлуш эьадоаГІа тха завода кьаьхьгамхой.

Даккийлоьгіар деаьла санна ерригга завода коллектив а хІанз парте XXV съезда, цул тІехьаГІа хиннача КПСС ЦК Пленумий решеньш уйла тІаьккйта ешаеш. Дог тІара кхьаьлаьшш. Цаьен берригга хьаьхьагамоьшца цхьана парте ьаьхьаьшца оттадь декларашн толамаш кхоачашдара нах, хІинтер ца кхоьдеш иттлагІчу пятилетке ухьа ІІаьдахча шера кьаьсагаьн чакъьньлар «Электроинструмент» заводе коллективе. Цудухьа хиннаьл дикка хьаьлаьа ваьхьаьнна программа. Хіаьта цу толамаш эІамга даьхьа дар Даккийлоьгіа Іалаулина деаьла а. Церна хьаьлаьнна ьаьхьаьгІ керда ньжка декхарашн да, хіаьта уж ярарча вахарца юкъеаьна дургхиларах вай шек а дац.

А. САГОВ
тха соькор.

ШВЕЙНИ ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНИ

ДІадаха пятилетка хьалхара шу берзеш хІанз хІамаш — тегаранта. Болх бе йолаьлайтар маІаха наьха кочамашца аьшк а тохкан кийчьеш йоьа «Канигерсен» яха керда ламп. ИттлагІча целе кьаьхьгаш болча болхлоьнта лаьрХІа хьаьлйер бьтоьн комрцс. Пхийтта моьелагІа йолча изделенгта паччахьалкхен дикала Знак слар.

«ГРОЗНЕФТЕОРГСИНТЕЗ» ОБЪЕДИНЕНИ

Кьаьстта белгалдаьлар иттлагІча пятилетка хьалхара шу «Грознефтеоргсинтез» объединенна чуйоагІача предприятей болхлоьнта. Укх шера керда болх бе а йолаьлийта проектни мощносташка ккачийтай А. Шерипова целаріГіа Грозненски мехкадьнта чакхдоахача заводера, «Г-24», «Г-34» яха ший установка. Иштта цигарча Г-39—40 йолча установке керда ча системаГІа хьаьде доладьа парафин.

Паччахьалкхен дикала Знак еннай Н. Анисимова целаріГіа новогрозненски мехкадьнта чакхдоахача заводе арахецаьна селох. Цунна коачача газ, В. И. Ленина целаріГіа Грозненски мехкадьнта чакхдоахача заводе кийчеча доагадена мазута. 160 кийр кубически метра кхочаьш лаккьвьй А. Шерипова целаріГіа мехкадьнта чакхдоахача завода биологически очистни сооружений мощность. Иштта балхан дарах Іарччача шера хІана йисаш аьнна тІехьаьхьан хиннаьна «Грознефтеоргсинтезе» объединенне коллективе шийна тІадиса паччахьалкхен дехкарш тІера дІа а доахан 30 декабре толамца кхоачашьлий шера план.

«ГРОЗНЕФТЬ» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНИ

Дикача гІулаьхкашца белгалдаьлар иттлагІча пятилетка хьалхара шу «Грознефть» производственни объединене лаьттан чеиаш текхарашта. Цар бурув тха ньжка, мехкадьнта кІеа а тохийтаьш укх шера мехкадьттахошка ІІаеннай 14 скважина. Цар ошам болх бе йолаьлийта деш 570 хьар тоьш мехкадьтта деннад Дьхьенна.

Хьаьха ДІадаахача шерашца болх ца бен лаьттача 14 скважинаьн капитальни ремонт а ьь болх бе йолаьлийтай чу. Цар чура 160 хьар совгІа тоьш «Іаьржа дошуьз» дьаьккхад.

Кердача, Октября юбилейни шера керда, доккхий декларан шийна хьалхара оттаьеш Корнгов Султана кулгалдеча меотрядо. Юкъера лаьрХІача хІара гектара ПІара чуяца дерриГ 30 центнерга ЛаьсІаьчча чуяца гурахьа дийна ялат, 40 центнер фуальпыхьа хьажжІаш, 12 центнер генарш.

Султана вай правительстваьс енний «Знак Почета» яха орден. Ленински юбилейни медаль, ишгта цун нахха сийрдаьбоаГ «ЛІеслІгІа пятилетка ударник», «1976 шера социалистическин ярхе хотвалиьнаь» яхна знажаьла.

М. РАШИДОВ.

Редакцеьнчуьн ІІаьнна ГІалгІай АССР-ан Ленинскин ордене, Ленинскин комсомолан Ц. Ленинскин ордене, Октябрьскин Революцен ордене, Ленинскин Знакан ордене, Трудовой Красной Знамени ордене, Дружбаьнна ордене, Ленинскин премиеьнчуьн лаьттинарг. Редакцеьнчуьн ІІаьнна ГІалгІай АССР-ан Ленинскин ордене, Ленинскин комсомолан Ц. Ленинскин ордене, Октябрьскин Революцен ордене, Ленинскин Знакан ордене, Трудовой Красной Знамени ордене, Дружбаьнна ордене, Ленинскин премиеьнчуьн лаьттинарг.

Редакцеьнчуьн ІІаьнна ГІалгІай АССР-ан Ленинскин ордене, Ленинскин комсомолан Ц. Ленинскин ордене, Октябрьскин Революцен ордене, Ленинскин Знакан ордене, Трудовой Красной Знамени ордене, Дружбаьнна ордене, Ленинскин премиеьнчуьн лаьттинарг.

БЕЛАМЕ ДУВЦАРАШ

ФУД ШУГАХЬА?...

МАХЬИЙ ІХа юрта аскъ дукха ца ялалелха нахь баг вахар.

— Эхлий хІаммга саг ва, — оалар цох дуьйцаргдар.

— Цо лечка хаттара, цун багара хьадоаг1ачІа хозачА дешна дукха мах ба, оалар воьхар.

Махьий са — ийсаерзо вар. Цкъа, цкъанахьа саг йоагІгА сайна нийсаелачуо тІехьаг1а, соа сайна юртачуо дукхахь ка гоййна наха а вайзар из.

Дадаза хьа, цуо тІехьаг1а ма-лика а йІзар сона хаттар дара Матъе говзаг!. Бакъдар ваьчА, цкъан юкъе хатаг1ахь цу нах хьагІо со. ЦагІаргар дан дов дора сона хаттар де хаш хьона, кастта дукх Іаьнаг1а вагаяь ду дуьнарг1а Іа, яхаш. Из пийса а дар: сона ха а хаттар хаттар де. Бокхьаллар ваьчА, сайна йІалла а бала бозна хІаманг нахьа: ма хатта хетта кур а хетанг, ду доглар аз хьо ду де вовал цох. ЦІнгІаргаьнг могаш бале а бенг э, ваьчА. ХІчхьий, намо-гІаш да шоана аз хаттар ве-цуо ган панел. Царна дарба де дов ма со, е пхьар ва.

— Іа дувцар цхьаккха а таш, вайнаьха Іаьдаоагі1а доагІаш да из. — Аз дуьйцаг1 ЛатІаьмаг-ниан цАгІаргаьр. Намогаш бале дов вехаргаьа, эше молха эцарЬа.

— Са хаьнарг ший ши вол воалаше а со воийтаргьа цо лодо нахь е молхаш ма.

— А, хІьаьта а дизза хаттар де деза.

ХІьаьта Махье ГІолаьхх ТІа-ГІа ньха сайна товлуш доагІаш. Дукхахчаьх оалаш хозар сона вай хаьнчуа кагийча нахь ВІадла тара а ваг из. Иная да из санна хІаммга саг кол воагІачуо. Сона хьаьстаг1ан цу хаьа тха юрта кІезнга нах хуоргаьн Мазьеца гаргалоп яра дуьхьала болаш.

Балда долхаш каст - каста вІашагІкхетар Махьин сон дешаш цуьхар тхо. ШахьагІа ваха. ПІаьхха хьанчаьлар ЧаьнарА Іы ГІетташ вола Іаьбас.

— Живаий нун сом далаш.

— Фу хинназ цига, Іаьбас, ГІаьлла вий чьо? —

— Чехка далаш иун сом, — из пела Іоотташ Іаьбаса. — Пистедовьл!

Пхи сом бе хлоачаьчА а кхы йист ца хуьлаш довийккхар из.

— Іаьбас, Іаьбас, фу делаг1у Іа?

— Тхо ГІаьг1а, метта дахкалелхьа кьайла нийсдар из. Цкъа юкъ ваьчА ерІаьнаьа а волаш чувера та тхо новкъост.

— Ер да шун нун сом, — ахча истоа ТІа Іоьссеггар цо.

— ВІашТІехьа вий хьо? — хаьттар тхо цьаьнг.

Ваш! Ваш! — цІогІа техар Іаьбаса.

Кхы тхоГа йист ца хуьлаш Іовийкар из. Цо цу сарахьа ледаларг тхона фуд ца хозш масеехь ди даьлар. Бакъда, городе вовзаш-везаш саг кийтатча ЧьаьлагІа сайна ТІеЬортта «фу эш, мала эш...» аланар Іаьбаса.

— Тхьамада эздел литал Іа? — хаьттар оаха цецьаьнна.

— Дитта?!

Кхы оаха а ца з ваьчА дийцар Іаьбаса. ПхИ сом цахьа ве-нача сарахьа шийна хиннар.

Укхо «фу эш, мала эш?..» хетташ ше кхы ца витача, бе-гаш бара ТІера вовча цьаьн саг го аьннад:

— Машин-м айса оттаергьар аз, пхи сом эшар сона.

— ТІаккха фу дир Іа, Іаьбас?» — ледаделл безам болаш ХІара сатесар оаха.

— Хьо укхаза латтаьлахь, со укх сахьаьте юхавоаг1а аьнна шо долча вера.

— Хьо юхавахача цига варий из?

— Вашар даьра!

— Цунна аьхча дезаш хиннадан, — кхы Іе на луш ледаделлар хто.

— Со саг ваг шоана из эздел кхы ас ледадой! — юш делар Іаьбаса.

ХІьаьта цу хана деиз из дОха ца деш хьа а воагІа.

М. ХАМХОЕВ.

Хоккейна вратара дезалг!
— Пийсса 12 сахьат даьлча хьайоаккхаргьа Іа а меска!

Маскаш дІаьнсача...

И. ТРУНОВА сурташ.

Кердача шерача! ТАСС фотохроника.

Хайча сакъердаме да

Мишта дІадоладеннад елка оттаелга

«ХьунагІа хьалхийнай елочка» — яхаг иллеш доахаш хуьл Кердача шера елка гонахьа бераш. Лоьзорашще, кІеранашца, кхыйочна хозеча хІамашца кийчьо вай елка

Мичхьарен миштен дІадоладеннад Керда шу долапуш елка оттаелга?

Вай мехка из юкъедена дукха ха ял. Беркет чудахьгр лоорхІаш хиннай елка. Къаьстта дьаржа хиннад из гермаьнсн хьалхьашта юкъе. Царгара дІадоладеннад цІагІа корсама гаьнаш оттаелга.

ХІьаьта XVII-на ТІаьшерс деиз Германе, цуо тІехьаг1а Голланде, Англе, мишта кхыма мехкашца дьаржа хиннад цІагІа бІаьчча елка оттаяра а из кийчьара а гІулаьк.

Императора Петра I европейски сомапцера из дикедер хьаэцаш 1700 шера 1-на январе хІара цІа корсама, дийкна гаьнаш оттаяь кийчдЕ нах декхарийла беш хьуо аредьаьккад, цунца цхьана Кердача шерца вІаьш шоайла дьаькъабуцийла тІа в дилледа.

Москаьа цу дийнахьа юккхий топаш етташ, фейерверкаш еш хиннай. ДІаьхо из гІулаьк паччаьхь Россе масса мкІингкиа дІадоладийла.

Корсама гаьнаш йоаьчча мехкашка кийчьо кхыйола гаьнаш: Куба-пельма, Вьетнаме — хьаьйа гаьнаш, Японе — бамбукен дийкхен.

ХІьаьта Ирене Керда шу 22-на мартте дедлу, топаш еттарца, цу дийнахьа хьатІадоагІача шера ялат беркате хьуьхьар деза, дукхачча тайп-тайпарна ваьнарА цунна кийчьу цер.

В. ДРУНЧЕНКО, хьехархо.

Тха интервью

КЕРДАЧА ШЕРА—КЕРДА ПРОГРАММА

Советски Украина городашка гастролешка хиннА цІеенай халхарийн ансамбль «Вайнах» ансамбла коллективе. Корреспондента А. Алиева шийла дьыла массеехь хаттара жоп делар ансамбла директора М. Б. Гешева.

Корреспондент: Муса Баудинович, керттерна шийла чакхьаьнчА аьнна хет хьона шолий творчески гастролеш?

Гешева: Цу хаттара жоп луш цифра йоаьлийнча тоьаргда аьнна хет сона. Украина республике вей артисташ деннача 29 концертага хьожаш хилар 50 эзар гергга саг. Цо хьаьокх, вежарашка йолча Украине Кьилбаседа Кавказа халкий, кьаьстта вайнаьха искусство чІоагІа езаш, лаьхха мах бен тІеэцаш хилер.

Корреспондент: Кхы фу белгалдаккха лоьр-дар хьона цу гастролех дуьцаш?

Гешева: Цу дакъе дуьцш Іаьлаьмге дукха да тха. ХІьаьта а къьстта белгалдаккха лоь, Украина дукхахча городашка тхоьа Нохчи-ГІалгІайчо не санна хиЙтта хилар. ХІана аьлча, цигарча вуьзашка дешаш кІезнга бац вай республикаьн ваьгий мах в мехкарий а. Цар а дог айдоре.

Корреспондент: Мукьна хана фу доаг оаш!

Гешева: Ансамбла артисташ боккхча безамца хьожаш хилар Киева, Феодосе, Харькова, Кортовка, Одесса, кхыма городий историческеи, революционни а тІема а сийлен моттигашка. Цо тхоьа кхы а дикагІа доаг-зийтар украинийн а цига дахаш доЬча кхыма къаьмий а дІедахар а цІо техаьнарг яхаьр.

Корреспондент: Муса Баудинович, Украине чакхьаьлар шун гастролеш?

Гешева: Тха иштта вІашагІкхетар хилер Молдавски ССР-а столица — Кишинев города искусство езаращца а. Цар а дІаьхдаь ІІоаращ деттарца тІаийцер ансамбла хІара номер.

Корреспондент. Кердача шера де лерхІарх хьа ловра гезет дешаршта.

Гешева: 1—2-на январе оаха массеехь концерт лургда Нохчи-ГІалгІай паччаьхьенхен фи-лармоне. Хьалхьашка-латтача декхарех аьлча, оахх хІанзе дІаболабаьлЬ кердача шера тхоаЙ программа кердаяхказа болх. 1977-на шера тІа гастролЬни планашта юкъедоагІа Юкьерча Азе а, хІаьта иштта Африкански мехкарех а советски Нохч-ГІалгІайнен искусство йовзийтар.

Хайча сакъердаме да

Мишта дІадоладеннад елка оттаелга

«Хьунагі1а хьалхийнай елочка» — яхаг иллеш доахаш хуьл Кердача шера елка гонахьа бераш. Лоьзорашще, кІеранашца, кхыйочна хозеча хІамашца кийчьо вай елка

Мичхьарен миштен дІадоладеннад Керда шу долапуш елка оттаелга?

Вай мехка из юкъедена дукха ха ял. Беркет чудахьгр лоорхІаш хиннай елка. Къаьстта дьаржа хиннад из гермаьнсн хьалхьашта юкъе. Царгара дІадоладеннад цІагІа корсама гаьнаш оттаелга.

ХІьаьта XVII-на ТІаьшерс деиз Германе, цуо тІехьаг1а Голланде, Англе, мишта кхыма мехкашца дьаржа хиннад цІагІа бІаьчча елка оттаяра а из кийчьара а гІулаьк.

Императора Петра I европейски сомапцера из дикедер хьаэцаш 1700 шера 1-на январе хІара цІа корсама, дийкна гаьнаш оттаяь кийчдЕ нах декхарийла беш хьуо аредьаьккад, цунца цхьана Кердача шерца вІаьш шоайла дьаькъабуцийла тІа в дилледа.

Москаьа цу дийнахьа юккхий топаш етташ, фейерверкаш еш хиннай. ДІаьхо из гІулаьк паччаьхь Россе масса мкІингкиа дІадоладийла.

Корсама гаьнаш йоаьчча мехкашка кийчьо кхыйола гаьнаш: Куба-пельма, Вьетнаме — хьаьйа гаьнаш, Японе — бамбукен дийкхен.

ХІьаьта Ирене Керда шу 22-на мартте дедлу, топаш еттарца, цу дийнахьа хьатІадоагІача шера ялат беркате хьуьхьар деза, дукхачча тайп-тайпарна ваьнарА цунна кийчьу цер.

В. ДРУНЧЕНКО, хьехархо.

СОМАГІЕИ ГІАНАХЬЕИ

(ФЕЛЬЕТОН)

Хиннадий а хаш е хиланна дувший а хаш, бакъда хиннад яхаш дуьнаш дукхахча дезад сона: «Букар а йийрза, безо гІа а боахаш ньккъе яьнна йоДача боккхуча саг ТІехьа кхийнарг пхоьмг машин юха а соцаьнь «Пазик, боккхи саг, аз дІаьсоргьгьи хьо», аьлча кхоьвнчо аьнна: «Ца, баркал хьона со сона дІаьхьачча езаш из».

Из дагадехар сона сийсаре саррахьа балхара чувоагІаш. Даго да доха а меиар дага доха: бакъан хиннадешаре...

— Вуьхьа а вуьхьаш, цьокарах Іо а ваха со тхоаЙ кОа чувалыча цІеношка сийрда йоагаш лаьмнаш яр. КорагІа дІаьчуьхьежача хьаьший бар — цхьабаргаш хайна баг1аш, вежаш Іоховина а па хоньа а ши дага болаш цІен юккъе латташ, ший мел йолу говзаг1 тІаяхийта са цІен-наьнг кийчьаьла даьрах-маьлаьрх диня ютоьл дар. Ший тохаш из даьна татах арайоагІа из (са цІен-наьна) сона дов ле яьнна баге хьалхьайьча латтийсар.

—ТІехьаьнисарах воккхий вещ-м се а вай со, — яьст хилар со. Из-м аз хьаьшашта а дІаХоазада аьнна аьлар, цирна хьалхашка «Кеанг-дуьхьа а бекйна вала дага волашн сеага довнах кІалхаралар дуьхьеи.

Хьвнашка мовршаш а фу да, мала да а хаьтта вьалча цкъарроа дага дехар сона сайна чуьхьлар царга дІадуьнш.

Бакъда со чухлаьрах: ІІадбаза, безаме белакъежача цара да ДІаБіарахьежача аз лаьрХІар:

— А, дуьшаргаш. Тхоьсара ихьанисеа а дуьнаргаш. Мечх хоь царца а бохам боллий. Наха фу сахьергьаг барбга сеаг хиннача халаьхтарах,— са-сайца аьлар аз.— Вай дашна а ма-ньхаьлий: «Хьайна хала дале а хьаьша товр де».

Дуьш, молиш а даьгІа, чакхдоалаш латтача шера мел хинна дика хІамаш а хестадаь керда иу яхьи а дикагІа хилар ловш вІоша ловцаш а даьхьа хьаьший дІаьсоЬчуо тІехьаг1а а сайна хиннА халахсгар-м аиндала из вар со. Иштта волаш Іо а вижар. Бакъда моллагІа яр санна сатийна еш йоаь наь-м хиланзар цунах, хІана вальа сарахьа сомагІа мел ейлаг йоаьнна а ма-дарра набарагІа дуьхьал денадаь.

...Йоаьх ДІстебоаллаше, тхоаЙшиГа боаГІаргбоЛа-хьаьший дага боахкаш сихха цІаькаача даГа-а-автобус сецача со кхьаьчА, хьалхьесса кий лаьтта кхоаЙийтаргйоаЙш гуьлеиа адам, йоаьшш автобус, «Йоаца дуьхьа ха а я маца хургоя хоьш а ВІ», яхаш ВІаьбаха яхь БІаргаБІайча, уьхьаьл-ме доаЙийла мечаЙ, аьлча такси дагайохарах гІад а вахА из сеначуьхьа дІаьедар со, Цига а ба-ьх хьеьаьн латташ ноьнаГІо пах. Цу сахьаьте ХьаГІаенча цЬаьн такее водаваь ДІаьшгар шоий арГІаГІа воЬа виь саг. Кастта ихьаьхьа ерз. Из а дІаЬхар. Цу ГІаьнга ранЬа волаш латташ керта чуьхьар кердА уйлаш: «ПойлеиаГІа ЬанаР-тем масса тана такееца лийлача, балха водаш а ІІаьвоаГІаш а. Такееца мара гІа дІаБоаьккаш ваш хьаенхх аьнна наха ньхье цІи а дІаЬхозгрЬ...»

Шиь дІаеслачуо ГІаьхьа кхы аьттехьа на ІоагІа такееца а дагаехача, такееларчох а гІулаьк хурглоашлгга хайра сона

— А, такееца со ледарвгаш,— чІоаГІийр аз сай уйла.—

Сахьатара хьежачуо тІехьаГІа хІамана тІаХайна іІаГІоаГах сецца дог диллар аз.

Цуо тІехьаГІа гІаш, дуьхьаГІойла хана велда а воаГІаш тхоаЙ кОа со чувальча, цІеношка сийрда йоагаш лампаш...

Цу хІанна сона а ньхха со корагаьла ДІаЬхежача сатоесий латтаГІ. Кхы ваь ца кхеташ ГІетта арапаьнна коаьЬарга со латташ хьаоаеГІар тха лоалаьо Іумарий воІ Іумаш. Лор ва ИІа, сийсана больнице дежу;сгае хІанга цІаьсаГІер.

Сона хьаГІаьхоачаьше а:

Іуйре дика хийла хьа, хьанехх, керда иу даьхьала а хилда! ХІаннаь ЬО сел ГІаЙГІаНе? — аьлар цо.

Іуйре дикеи шу даьхьалелм-ма хиЙла тарлора сомагІа дайнар набарах а ноьх дуьхьал іа уьттаре.— Долчча тайпара дІаДійкар из сайна хиннар.

Цьхарчоа вела а кьежа, тІаьхьа цІенхьштта аьлар сона лорг.

— Из хІама даьн. ГІаш делар чІоаГІа уьахцІена да.

Сона цу хьаьхьаьа бІарчча лекци еша а дагаволаш ДІаьволаьннавар из. «Бакъдар, бакъдар, гІаш делар-м сихаГІа ший вахи велача дІа а ахоаь»,— аьнна аз соПавь вецаре.

К. МЕЦХАЛОВ.

БЕРАШТА КАНИКУЛАШ ЙОЛЧА ХАНА-

М. Ю. ЛЕРМОНТОВА ЦІЕРАГІА ЭРСИН ДРАМАТИЧЕСКИ ТЕАТР

Ухзаза берашта хьоькларгьа драматурга В. Васильева кхьаьн «Іаш бийсинарг» фильм ваьнА ГІаьнга ГІаьнга ГІаьнга